**Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prieinami naudojantis šiame dokumente pateikiamomis nuorodomis**

►B **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1306/2013**

**2013 m. gruodžio 17 d.**

**dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008**

(OL L 347, 2013 12 20, p. 549)

iš dalies keičiamas:

| | | Oficialusis leidinys | | |
|---|---|---|---|---|
| | | Nr. | puslapis | data |
| ►M1 | 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1310/2013 | L 347 | 865 | 2013 12 20 |
| ►M2 | 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/791 | L 135 | 1 | 2016 5 24 |
| ►M3 | 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2393 | L 350 | 15 | 2017 12 29 |

pataisytas:

►C1 Klaidų ištaisymas, OL L 61, 2014 3 1, p. 11 (1310/2013)
►C2 Klaidų ištaisymas, OL L 130, 2016 5 19, p. 9 (1306/2013)
►C3 Klaidų ištaisymas, OL L 130, 2016 5 19, p. 24 (1310/2013)
►C4 Klaidų ištaisymas, OL L 327, 2017 12 9, p. 83 (1306/2013)

▼B

# EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1306/2013

**2013 m. gruodžio 17 d.**

**dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008**

## I ANTRAŠTINĖ DALIS

## TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

*1 straipsnis*

### Taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl:

a) Bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) išlaidų, įskaitant kaimo plėtros išlaidas, finansavimo;

b) ūkių konsultavimo sistemos;

c) valdymo ir kontrolės sistemų, kurias turi įdiegti valstybės narės;

d) kompleksinės paramos sistemos;

e) sąskaitų patvirtinimo.

*2 straipsnis*

### Šiame reglamente vartojami terminai

1. Šiame reglamente:

a) ūkininkas – ūkininkas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje;

b) žemės ūkio veikla – žemės ūkio veikla, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje;

▼C2

c) žemės ūkio paskirties žemės plotas – žemės ūkio paskirties žemės plotas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje;

▼B

d) valda – valda, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje, išskyrus tai, kas numatyta 91 straipsnio 3 dalyje;

e) tiesioginės išmokos – tiesioginės išmokos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 1 straipsnyje;

f) žemės ūkio sektorių teisės aktai – visi taikytini aktai, priimti pagal BŽŪP remiantis SESV 43 straipsniu, taip pat atitinkamais atvejais, visus deleguotuosius aktus arba įgyvendinimo aktus, priimtus remiantis tokiais aktais, ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ►C2 antra dalimi tiek, kiek ji taikoma EŽŪFKP; ◄

▼B

g) pažeidimas – pažeidimas, kaip apibrėžta Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalyje.

2. BŽŪP finansavimo, valdymo ir stebėsenos tikslais, *force majeure* ir išimtinės aplinkybės gali visų pirma būti pripažįstamos tokiais atvejais kaip:

a) paramos gavėjo mirtis;

b) ilgalaikis paramos gavėjo profesinis nedarbingumas;

c) didelė gaivalinė nelaimė, turinti didelį poveikį valdai;

d) gyvuliams skirtų pastatų valdoje sugriuvimas dėl nelaimingo atsitikimo;

e) epizootinė arba augalų liga, kuria atitinkamai serga dalis paramos gavėjo gyvulių ar pasėlių arba visi jo gyvuliai ar pasėliai;

f) visos valdos arba didelės jos dalies ekspropriacija, jei ta ekspropriacija negalėjo būti numatyta paraiškos pateikimo dieną.

## II ANTRAŠTINĖ DALIS

## BENDROSIOS NUOSTATOS DĖL ŽEMĖS ŪKIO FONDŲ

### *1 SKYRIUS*

### *Žemės ūkio fondai*

#### *3 straipsnis*

#### Žemės ūkio išlaidų finansavimo fondai

1. Siekiant pasiekti SESV apibrėžtus BŽŪP tikslus įvairios tos politikos priemonės, įskaitant kaimo plėtros priemones, finansuojamos iš:

a) Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF);

b) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪKFP).

2. EŽŪGF ir EŽŪFKP (toliau – fondai) finansuojami iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto (toliau – Sąjungos biudžetas).

#### *4 straipsnis*

#### EŽŪGF išlaidos

1. EŽŪGF pagal pasidalijamojo valdymo principą valdo valstybės narės ir Sąjunga. Jo lėšomis finansuojamos šios išlaidos, jei jos patiriamos laikantis Sąjungos teisės:

▼C2

a) priemonės, kuriomis reguliuojamos ar remiamos žemės ūkio rinkos;

▼B

b) pagal BŽŪP numatytos tiesioginės išmokos ūkininkams;

c) Sąjungos finansinis įnašas remiant priemones, kuriomis Sąjungos vidaus rinkoje ir trečiosiose valstybėse skleidžiama informacija apie žemės ūkio produktus ir šie produktai remiami, ir kurių ėmėsi valstybės narės pagal Komisijos atrinktas programas, išskyrus 5 straipsnyje nurodytas programas;

▼M2

d) Sąjungos finansinis įnašas remiant priemones, susijusias su gyvūnų ligomis ir vartotojų pasitikėjimo praradimu, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 220 straipsnyje.

▼B

2. EŽŪGF lėšomis tiesiogiai ir pagal Sąjungos teisę finansuojamos šios išlaidos:

a) žemės ūkio produktų rėmimo, vykdomo tiesiogiai Komisijos arba per tarptautines organizacijas, išlaidos;

b) pagal Sąjungos teisę taikomų priemonių, skirtų žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimui, apibūdinimui, rinkimui ir naudojimui užtikrinti, įgyvendinimo išlaidos;

c) žemės ūkio apskaitos informacinių sistemų sukūrimo ir priežiūros išlaidas;

d) žemės ūkio tyrimų sistemų, įskaitant žemės ūkio valdų struktūros tyrimus, išlaidos.

*5 straipsnis*

**EŽŪFKP išlaidos**

►C2 EŽŪFKP pagal pasidalijamojo valdymo principą įgyvendina valstybės narės ◄ ir Sąjunga, o jo lėšomis finansuojamas Sąjungos finansinis įnašas remiant kaimo plėtros programas, skiriamas pagal Sąjungos teisę dėl paramos kaimo plėtrai.

*6 straipsnis*

**Kitos išlaidos, įskaitant techninę pagalbą**

Fondų lėšomis gali būti, pagal mastą, kuriuo jie susiję, tiesiogiai, Komisijos iniciatyva ir (arba) jos vardu finansuojamos parengiamosios, stebėsenos, administracinės ir techninės paramos veikla, taip pat vertinimo, audito ir tikrinimo priemonės, reikalingos BŽŪP įgyvendinti. Tas priemones visų pirma sudaro:

a) BŽŪP analizės, valdymo, stebėsenos, keitimosi informacija ir įgyvendinimo priemonės, taip pat su kontrolės sistemų įgyvendinimu ir technine bei administracine pagalba susijusios priemonės;

b) priemonės, kuriomis Komisija galėtų įsigyti palydovinių nuotraukų, reikalingų atliekant patikras pagal 21 straipsnį;

▼B

c) Komisijos taikomos nuotolinio stebėjimo technologijomis grindžiamos priemonės, naudojamos žemės ūkio ištekliams stebėti pagal 22 straipsnį;

d) priemonės, kuriomis palaikomi ir plėtojami fondų, kurių lėšomis finansuojama BŽŪP, finansiniam valdymui skirti informavimo, susisiekimo, stebėsenos ir kontrolės metodai bei techninės priemonės;

e) informacijos apie BŽŪP teikimas pagal 45 straipsnį;

f) BŽŪP tyrimai ir fondų lėšomis finansuojamų priemonių vertinimas, įskaitant vertinimo metodų tobulinimą ir keitimąsi informacija apie praktiką BŽŪP srityje;

g) prireikus vykdomosios agentūros, įsteigtos pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 58/2003 ([1]) ir veikiančios BŽŪP srityje;

h) su informacijos sklaida, informuotumo didinimu, bendradarbiavimo skatinimu ir keitimusi patirtimi Sąjungos lygiu susijusios priemonės, kurių imamasi kaimo plėtros srityje, įskaitant suinteresuotųjų šalių tinklų kūrimą;

i) priemonės, reikalingos pagal Sąjungos kokybės politiką kuriant, registruojant ir saugant logotipus ir saugant su jais susijusias intelektinės nuosavybės teises, taip pat būtinas informacinių technologijų (IT) vystymas.

*II SKYRIUS*

***Mokėjimo agentūros ir kitos įstaigos***

*7 straipsnis*

**Mokėjimo agentūrų ir koordinavimo įstaigų akreditavimas ir akreditavimo atšaukimas**

1. Mokėjimo agentūros – valstybių narių departamentai arba įstaigos, atsakingi už 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytų išlaidų valdymą ir kontrolę.

Šių užduočių, išskyrus mokėjimą, vykdymas gali būti deleguojamas.

2. Valstybės narės mokėjimo agentūromis akredituoja departamentus arba įstaigas, kurie turi ►C2 administracinę struktūrą ir vidaus kontrolės sistemą, kuria pakankamai garantuojama, ◄ kad mokėjimai būtų teisėti ir tvarkingi bei tinkamai apskaitomi. Šiuo tikslu mokėjimo agentūros įvykdo

([1]) 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 58/2003, nustatantis vykdomųjų įstaigų, kurioms pavedamos tam tikros Bendrijos programų valdymo užduotys, įstatus (OL L 11, 2003 1 16, p. 1).

▼B

būtiniausias akreditavimo sąlygas vidaus aplinkos, kontrolės veiklos, informacijos bei ryšių ir stebėsenos atžvilgiu, nustatytas Komisijos pagal 8 straipsnio 1 dalies a punktą.

Kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į savo konstitucines nuostatas, sumažina akredituotų mokėjimo agentūrų skaičių iki ne daugiau kaip vienos nacionaliniu lygmeniu arba, kai taikoma, iki vienos regionui. Tačiau jei mokėjimo agentūros yra įsteigtos regioniniu lygiu, valstybės narės dar akredituoja ir nacionalinio lygio mokėjimo agentūrą, skirtą toms pagalbos sistemoms, kurios pagal savo pobūdį turi būti valdomos nacionaliniu lygmeniu, arba perduoda šių sistemų valdymą savo regioninėms mokėjimo agentūroms.

Nukrypdamos nuo antros pastraipos valstybės narės gali išlaikyti tam tikrą mokėjimo agentūrų, kurios buvo akredituotos iki 2013 m. gruodžio 20 d., skaičių.

Iki 2016 m. pabaigos Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl mokėjimo agentūrų sistemos veikimo Sąjungoje, prie kurios prireikus pridedami pasiūlymai dėl teisės aktų.

3. Iki metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, vasario 15 d. už akredituotą mokėjimo agentūrą atsakingas asmuo parengia:

a) išlaidų, patirtų vykdant jų akredituotoms mokėjimo agentūroms patikėtas užduotis, metines finansines ataskaitas kartu su joms patvirtinti pagal 51 straipsnį reikalinga informacija;

b) valdymo deklaraciją dėl finansinių ataskaitų išsamumo, tikslumo ir teisingumo ir tinkamo vidaus kontrolės sistemų veikimo, grindžiamą objektyviais kriterijais, taip pat dėl pagrindinių sandorių teisėtumo bei tvarkingumo;

c) metinę galutinių audito ataskaitų ir atliktų patikrinimų santrauką, įskaitant sistemose nustatytų klaidų ir trūkumų pobūdžio bei masto analizę, taip pat taisomuosius veiksmus, kurių turi būti imtasi ar kurie yra planuojami.

Atitinkamai valstybei narei pateikus pranešimą, vasario 15 d. terminą Komisija išimties tvarka gali pratęsti vėliausiai iki kovo 1 d.

4. Jeigu akredituota daugiau kaip viena mokėjimo agentūra, valstybė narė paskiria viešąją įstaigą (toliau – koordinavimo įstaiga), kuriai paveda šias užduotis:

a) surinkti informaciją, kuri turi būti teikiama Komisijai, ir nusiųsti ją Komisijai;

▼B

b) imtis veiksmų arba prireikus juos koordinuoti, siekiant pašalinti bendro pobūdžio pažeidimus ir Komisiją nuolat informuoti apie tolesnę tų veiksmų eigą;

c) skatinti ir, kai įmanoma, užtikrinti nuoseklų Sąjungos taisyklių taikymą.

Koordinavimo įstaigai valstybės narės suteikia specialią akreditaciją dėl pirmos pastraipos a punkte nurodytos finansinės informacijos tvarkymo.

5. Jeigu akredituota mokėjimo agentūra neatitinka arba nebeatitinka vieno ar kelių 2 dalyje nurodytų akreditavimo kriterijų, valstybė narė savo iniciatyva arba Komisijos prašymu atšaukia tą akreditaciją, išskyrus tuos atvejus, kai mokėjimo agentūra per laikotarpį, kuris nustatomas atsižvelgiant į problemos mastą, įgyvendina reikiamus pakeitimus.

6. Mokėjimo agentūros valdo ir užtikrina su viešosios intervencijos priemonėmis, už kurias jos atsakingos, susijusių veiksmų kontrolę ir joms tenka visa atsakomybė šioje srityje.

*8 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

1. Siekiant užtikrinti patikimą 7 straipsnyje numatytos sistemos veikimą, Komisijai pagal 111 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) atitinkamai 7 straipsnio 2 dalyje ir 7 straipsnio 4 dalyje nurodytų mokėjimo agentūrų ir koordinavimo įstaigų akreditacijos būtiniausių sąlygų;

b) mokėjimo agentūrų pareigų dėl viešosios intervencijos priemonių, taip pat taisyklių, susijusių su jų valdymo ir kontrolės įgaliojimų turiniu.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

a) akreditacijos mokėjimo agentūroms ir koordinavimo įstaigoms suteikimo, atšaukimo ir peržiūrėjimo procedūrų, taip pat mokėjimo agentūrų akreditacijos priežiūros procedūrų;

b) mokėjimo agentūrų darbo ir valdymo deklaracijos patikros taisyklių;

c) koordinavimo įstaigos veikimo ir informacijos perdavimo Komisijai, kaip nurodyta 7 straipsnio 4 dalyje.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼B

*9 straipsnis*

**Sertifikavimo įstaigos**

1. Sertifikavimo įstaiga – valstybės narės paskirta viešoji arba privačioji audito įstaiga. Tais atvejais kai ji yra privačioji audito įstaiga ir Sąjungos arba nacionalinėje teisėje yra įtvirtintas atitinkamas reikalavimas, valstybė narė ją atrenka laikydamasi viešųjų pirkimų procedūros. Ji teikia nuomonę, parengtą pagal tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus, ar mokėjimo agentūros metinės finansinės ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos, ar tinkamai veikia jos vidaus kontrolės sistema ir ar išlaidos, kurias Komisijos prašyta kompensuoti, atitinka teisėtumo bei tvarkingumo reikalavimus. Toje nuomonėje taip pat nurodoma, ar atlikus patikrinimą kilo abejonių dėl valdymo deklaracijoje pateiktų teiginių.

Sertifikavimo įstaiga turi turėti būtiną techninę kompetenciją. Veiklos požiūriu ji yra nepriklausoma nuo atitinkamos mokėjimo agentūros ir koordinavimo įstaigos, taip pat nuo tą agentūrą akreditavusios valdžios institucijos.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl sertifikavimo įstaigų užduočių, įskaitant patikras, ir dėl sertifikatų, ataskaitų bei kartu pateikiamų dokumentų, kuriuos tos įstaigos turi parengti. Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti kuo efektyvesnį sandorių tikrinimą ir profesionalų auditą, laikantis integruoto požiūrio, įgyvendinimo aktais taip pat nustatoma:

a) audito principai, kuriais grindžiamos sertifikavimo įstaigų nuomonės, įskaitant rizikos vertinimą, vidaus kontrolę ir reikiamą audito įrodymų lygį;

b) audito metodai, kuriais turi naudotis sertifikavimo įstaigos, teikdamos savo nuomones, atsižvelgiant į tarptautinius audito standartus, įskaitant, kai taikytina, naudojimąsi kiekvienos grupės atskiruoju integruotu mėginiu ir, kai taikytina, galimybę dalyvauti mokėjimo agentūrų atliekamose patikrose vietoje.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*10 straipsnis*

**Mokėjimo agentūrų mokėjimų priimtinumas**

Sąjunga gali finansuoti 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytas išlaidas tik tuo atveju, jei jas patyrė akredituotos mokėjimo agentūros.

▼B

*11 straipsnis*

**Viso dydžio išmokos išmokėjimas paramos gavėjams**

Jei Sąjungos teisėje aiškiai nenurodyta kitaip, išmokos, susijusios su šiame reglamente numatytu finansavimu, paramos gavėjams išmokamos viso dydžio.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

**ŪKIŲ KONSULTAVIMO SISTEMA**

*12 straipsnis*

**Principas ir taikymo sritis**

1. Valstybės narės nustato sistemą konsultacijoms paramos gavėjams žemės valdymo ir ūkio valdymo klausimais teikti (toliau – ūkių konsultavimo sistema), kuri valdoma paskirtų viešųjų įstaigų ir (arba) atrinktų privačiųjų įstaigų.

2. Ūkių konsultavimo sistema apima bent:

a) pareigas ūkio lygiu, atsirandančias pagal teisės aktais nustatytus valdymo reikalavimus ir geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus, kaip nustatyta VI antraštinės dalies I skyriuje;

b) klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje, ►C2 ir žemės ūkio paskirties žemės ploto laikymą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkte; ◄

c) priemones ūkių lygiu, numatytas pagal kaimo plėtros programas, kuriomis siekiama ūkio modernizavimo, konkurencingumo didinimo, sektorių integravimo, inovacijų, rinkos orientavimo ir verslumo skatinimo;

d) reikalavimus paramos gavėjų lygiu, kaip nustatyta valstybių narių Direktyvos 2000/60/EB 11 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo tikslais;

e) reikalavimus paramos gavėjų lygiu, kaip nustatyta valstybių narių Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 55 straipsnio įgyvendinimo tikslais, visų pirma reikalavimą, nurodytą Direktyvos 2009/128/EB14 straipsnyje, siekiant laikytis bendrųjų integruotos kenkėjų kontrolės principų.

3. Ūkių konsultavimo sistema taip pat gali apimti visų pirma:

a) ūkių pertvarkymo skatinimą ir jų ekonominės veiklos įvairinimą;

b) rizikos valdymą ir atitinkamų prevencinių veiksmų, kurių imamasi gaivalinių nelaimių, katastrofų ir gyvūnų bei augalų ligų atveju, įdiegimą;

▼B

c) nacionalinės teise nustatytus būtiniausius reikalavimus, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 3 dalyje ir 29 straipsnio 2 dalyje;

d) informaciją, susijusią su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos, biologinės įvairovės ir vandens apsaugos, kaip nurodyta šio reglamento I priede.

*13 straipsnis*

**Specialieji su ūkių konsultavimo sistema susiję reikalavimai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad ūkių konsultavimo sistemoje dirbantys konsultantai būtų tinkamos kvalifikacijos ir reguliariai mokomi.

2. Valstybės narės užtikrina konsultavimo ir patikrų atskyrimą. Tuo atžvilgiu, nepažeisdamos nacionalinės teisės dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, valstybės narės užtikrina, kad 12 straipsnio 1 dalyje nurodytos atrinktos ir paskirtos įstaigos neatskleistų asmens arba privačios informacijos ir duomenų, kuriuos jos gauna vykdydamos konsultacinę veiklą, asmenims, kurie nėra atitinkamą valdą valdantys paramos gavėjai, išskyrus taisyklių nesilaikymą arba pažeidimus, kuriuos jie nustato vykdydami savo veiklą, kuriai taikomas Sąjungos ar nacionalinėje teisėje nustatyta pareiga informuoti valdžios institucijas, ypač nusikalstamų veikų atveju.

3. Atitinkama nacionalinė valdžios institucija pirmiausia elektroninėmis priemonėmis potencialiam paramos gavėjui pateikia atitinkamą 12 straipsnio 1 dalyje nurodytų atrinktų ir paskirtų įstaigų sąrašą.

*14 straipsnis*

**Galimybė naudotis ūkių konsultavimo sistema**

Paramos gavėjai ir ūkininkai, kurie negauna paramos pagal BŽŪP, gali savanoriškai naudotis ūkių konsultavimo sistema.

Tačiau, nedarant poveikio 99 straipsnio 2 dalies ketvirtai pastraipai, valstybės narės, remdamosi objektyviais kriterijais, gali nustatyti paramos gavėjų, kurie turi pirmenybę naudotis ūkių konsultavimo sistema, kategorijas, įskaitant tinklus, kurie veikia naudodami ribotus išteklius, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 53, 55 ir 56 straipsniuose.

Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad pirmenybė būtų teikiama ūkininkams, kurie turi mažiausiai galimybių naudotis kitomis nei pagal ūkininkų konsultavimo sistemą teikiamomis konsultavimo paslaugomis.

Ūkių konsultavimo sistema užtikrina, kad paramos gavėjai turėtų galimybę gauti konsultacijas atsižvelgiant į konkrečią jų valdos padėtį.

▼B

*15 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl taisyklių, kuriomis užtikrinamas vienodas ūkių konsultavimo sistemos įgyvendinimas, kad ta sistema veiktų visu pajėgumu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

**FINANSINIS FONDŲ VALDYMAS**

*1 SKYRIUS*

***EŽŪGF***

1 skirsnis

**Išlaidų finansavimas**

*16 straipsnis*

**Viršutinė biudžeto riba**

1. Metinę viršutinę EŽŪGF išlaidų ribą sudaro tuo tikslu Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 nustatytos didžiausios sumos.

2. Jeigu Sąjungos teisėje numatoma, kad iš 1 dalyje nurodytų sumų turi būti atskaičiuojamos arba prie jų pridedamos sumos, Komisija priima įgyvendinimo aktus netaikydama 116 straipsnyje nurodytos procedūros, kuriais nustato grynąjį EŽŪGF išlaidų likutį, remiantis Sąjungos teisėje nurodytais duomenimis.

*17 straipsnis*

**Mėnesinės išmokos**

1. Asignavimus, reikalingus 4 straipsnio 1 dalyje nurodytoms išlaidoms padengti, valstybėms narėms Komisija skiria mėnesinėmis išmokomis, remdamasi akredituotų mokėjimo agentūrų per ataskaitinį laikotarpį patirtomis išlaidomis.

2. Kol Komisija perves mėnesines išmokas, išlaidoms apmokėti reikalingus išteklius sutelkia valstybės narės, atsižvelgdamos į savo akredituotų mokėjimo agentūrų poreikius.

*18 straipsnis*

**Mėnesinių išmokų mokėjimo tvarka**

1. Nedarant poveikio 51 ir 52 straipsnių taikymui, Komisija išmoka mėnesines išmokas išlaidoms, kurias per ataskaitinį mėnesį patiria akredituotos mokėjimo agentūros, padengti.

▼B

2. Mėnesinės išmokos kiekvienai valstybei narei išmokamos ne vėliau kaip antro mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo patirtos išlaidos, trečią darbo dieną.

Spalio 1 d.–spalio 15 d. valstybių narių patirtos išlaidos priskiriamos spalio mėnesį patirtoms išlaidoms. Spalio 16 d. – spalio 31 d. patirtos išlaidos priskiriamos lapkričio mėnesį patirtoms išlaidoms.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl mėnesinių išmokų, kurias ji atlieka, remdamasi valstybių narių pateikta išlaidų deklaracija bei pagal 102 straipsnio 1 dalį pateikta informacija ir atsižvelgdama į pagal 41 straipsnį taikomą išmokų sumažinimą ar jų mokėjimo sustabdymą arba kitus koregavimus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus netaikant 116 straipsnyje nurodytos procedūros, kuriais nustato papildomas išmokas arba išskaitymus. Tokiais atvejais 116 straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui apie tai pranešama kitame jo posėdyje.

*19 straipsnis*

**Administracinės ir personalo sąnaudos**

Valstybių narių ir EŽŪGF paramos gavėjų patirtos administracinės ir personalo sąnaudos nefinansuojamos iš fondo lėšų.

*20 straipsnis*

**Viešosios intervencijos išlaidos**

1. ►C2 Kai pagal bendrą rinkų organizavimą suma už vienetą viešosios intervencijos atžvilgiu nenustatyta, EŽŪGF atitinkamą priemonę finansuoja visoje Sąjungoje taikydamas vienodas standartines sumas; visų pirma tai pasakytina apie valstybių narių lėšas, naudojamas produktų supirkimui, materialinio pobūdžio operacijoms, susijusioms su saugojimu, ◄ ir, prireikus, intervencinių produktų perdirbimui finansuoti.

2. Siekiant užtikrinti viešosios intervencijos išlaidų finansavimą, EŽŪGF lėšomis Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) priemonių, kurios atitinka Sąjungos finansavimo ir kompensavimo sąlygas, rūšies;

b) atitikties reikalavimams sąlygų ir apskaičiavimo metodų, nustatomų remiantis mokėjimo agentūrų faktiškai surinkta informacija, arba Komisijos nustatytomis fiksuotomis sumomis arba žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytomis fiksuotomis arba nefiksuotomis sumomis.

▼B

3. Siekiant užtikrinti tinkamą į Sąjungos biudžetą įtrauktų EŽŪGF skirtų asignavimų valdymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų nustatytos taisyklės dėl su viešąja ►C2 intervencija susijusių operacijų vertinimo, priemonių, taikytinų produktų ◄, kuriems taikoma viešoji intervencija, praradimo arba sugadinimo atvejais, ir finansuotinų sumų nustatymo.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato 1 dalyje nurodytas sumas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

*21 straipsnis*

**Palydovinių nuotraukų įsigijimas**

Komisija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į kiekvienos valstybės narės parengtą specifikaciją, susitaria dėl patikroms reikalingų palydovinių nuotraukų sąrašo.

Komisija šias palydovines nuotraukas nemokamai teikia kontrolės įstaigoms arba paslaugų teikėjams, kuriuos tos įstaigos įgaliojo joms atstovauti.

Komisija išlieka tų palydovinių nuotraukų savininke ir, kai darbas užbaigiamas, jas susigrąžina. Ji taip pat gali numatyti, kad būtų atliekamas technologijų ir darbo metodų, ►C2 taikomų žemės ūkio paskirties žemės plotus tikrinant nuotolinio stebėjimo technologijomis, gerinimo darbas. ◄

*22 straipsnis*

**Žemės ūkio išteklių stebėsena**

Pagal 6 straipsnio c punktą finansuojamomis priemonėmis Komisijai siekiama sudaryti galimybes:

a) valdyti Sąjungos žemės ūkio rinkas pasauliniame kontekste;

b) užtikrinti agrarinę ekonominę ir agrarinę aplinkosauginę žemės ūkio paskirties žemės, įskaitant agrarinį miškų ūkį, ir augalų būklės stebėseną, kad būtų galima atlikti apskaičiavimus, visų pirma derliaus ir žemės ūkio produkcijos atžvilgiu;

c) keistis tokiais apskaičiavimais tarptautiniu lygiu, pvz., per Jungtinių Tautų organizacijų arba kitų tarptautinių agentūrų koordinuojamas iniciatyvas;

d) padėti siekti pasaulio rinkų skaidrumo; ir

e) užtikrinti agrometeorologinės sistemos technologinės pažangos stebėjimą.

▼B

Pagal 6 straipsnio c punktą finansuojamos priemonės yra skirtos duomenų, reikalingų BŽŪP įgyvendinti ir stebėti, įskaitant iš palydovų gautų duomenų ir meteorologinių duomenų, rinkimui ar pirkimui, geografinių duomenų infrastruktūros ir interneto svetainės sukūrimui, klimato sąlygų specialių tyrimų atlikimui, nuotoliniam stebėjimui, kuris pasitelkiamas vykdant dirvožemio būklės stebėseną, taip pat agrometeorologinių ir ekonometrinių modelių atnaujinimui. Jei reikia, tos priemonės įgyvendinamos bendradarbiaujant su nacionalinėmis laboratorijomis ir įstaigomis.

*23 straipsnis*

**Įgyvendinimo įgaliojimai**

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato:

a) su pagal 6 straipsnio b ir c punktus vykdomu finansavimu susijusias taisykles,

b) tvarką, pagal kurią įgyvendinamos 21 ir 22 straipsniuose nurodytos priemonės siekiant įgyvendinti nustatytus tikslus,

c) palydovinių nuotraukų ir meteorologinių duomenų įsigijimo, didinimo ir naudojimo sistemą ir taikytinus darbų terminus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 skirsnis

**Biudžetinė drausmė**

*24 straipsnis*

**Viršutinės ribos laikymasis**

1. Visais biudžetinės procedūros ir biudžeto vykdymo etapais su EŽŪGF išlaidomis susiję asignavimai neviršija 16 straipsnyje nurodytos sumos.

Visuose Komisijos pasiūlytuose ir Europos Parlamento bei Tarybos, vien Tarybos arba vien Komisijos priimtuose teisės aktuose, kurie daro įtaką EŽŪGF biudžetui, neviršijama 16 straipsnyje nurodyta suma.

2. Jei Sąjungos teisės aktuose viršutinė finansinė valstybės narės žemės ūkio išlaidų riba yra numatyta eurais, šios išlaidos kompensuojamos neviršijant minėtos nustatytos ribos eurais su būtinais koregavimais, jei taikomas 41 straipsnis.

3. Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 7 straipsnyje nurodytos tiesioginių išmokų nacionalinės viršutinės ribos, patikslintos koregavimais, nurodytais šio reglamento 26 straipsnyje, laikomos viršutinėmis finansinėmis ribomis eurais.

▼B

*25 straipsnis*

**Žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas**

Žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas, skirtas suteikti papildomos paramos žemės ūkio sektoriui didelių krizių, kurios daro poveikį žemės ūkio gamybai ar paskirstymui, atveju (toliau – žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas), sudaromas kiekvienų metų pradžioje taikant tiesioginių išmokų sumažinimą su 26 straipsnyje nurodytu finansinės drausmės mechanizmu.

Bendra rezervo suma yra 2 800 mln. EUR, 2014–2020 m. laikotarpiui kasmet skiriant po 400 mln. EUR (2011 m. kainomis), kuri įtraukiama į Daugiametės finansinės programos 2 išlaidų kategoriją, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 priede.

*26 straipsnis*

**Finansinė drausmė**

1. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 nustatytų su rinka susijusių išlaidų finansavimo ir tiesioginių išmokų metinių viršutinių ribų, nustatomas tiesioginių išmokų koregavimo koeficientas (toliau – koregavimo koeficientas) tuo atveju, kai pagal tą tarpinę viršutinę ribą finansuojamų priemonių finansavimo atitinkamais finansiniais metais prognozės rodo, kad taikytinos metinės ribos bus viršytos.

▼M3

_____

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato koregavimo koeficientą, ne vėliau kaip tų kalendorinių metų, kurių atžvilgiu taikomas tas koregavimo koeficientas, birželio 30 d. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

4. Iki kalendorinių metų, kurių atžvilgiu taikomas tas koregavimo koeficientas, gruodžio 1 d. Komisija, remdamasi nauja informacija, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais pritaikomas pagal 3 dalį nustatytas koregavimo koeficientas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

▼B

5. Nukrypdamos nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalies ketvirtos pastraipos, valstybės narės kompensuoja pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalies į kitą laikotarpį perkeltus asignavimus galutiniams gavėjams, kuriems tais finansiniais metais, ►C2 į kuriuos perkeliami asignavimai, taikomas koregavimo koeficientas. ◄

▼B

Pirmoje pastraipoje nurodytas kompensavimas taikomas tik tų valstybių narių galutiniams paramos gavėjams, kuriose prieš tai einančiais finansiniais metais taikyta finansinė drausmė.

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato sąlygas ir terminus, taikomus asignavimams, perkeltiems pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalį, kad būtų galima finansuoti šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas išlaidas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

7. Taikant šį straipsnį, nustatant koregavimo koeficientą įtraukiama 25 straipsnyje nurodyta suma, skirta žemės ūkio sektoriaus krizių rezervui. Bet kuri suma, kuri iki finansinių metų pabaigos nėra paskirta kovos su krize priemonėms, išmokama pagal šio straipsnio 5 dalį.

*27 straipsnis*

**Biudžetinės drausmės procedūra**

1. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kartu su N finansinių metų biudžeto projektu pateikia savo N–1, N ir N + 1 finansinių metų prognozes.

2. Jei rengiant N finansinių metų biudžeto projektą paaiškėja, kad esama rizikos, jog 16 straipsnyje nurodyta N finansinių metų suma bus viršyta, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai arba Tarybai pasiūlo priemones, kurios būtinos, kad ta suma nebūtų viršyta.

3. Bet kuriuo metu, jei Komisija mano, kad esama rizikos, jog 16 straipsnyje nurodyta suma bus viršyta ir kad ji pagal savo įgaliojimus negali imtis pakankamų priemonių padėčiai ištaisyti, ji pasiūlo kitas priemones, skirtas užtikrinti, kad ta suma nebūtų viršyta. Tas priemones tvirtina Taryba, jei atitinkamos priemonės teisinis pagrindas yra SESV 43 straipsnio 3 dalis, arba Europos Parlamentas ir Taryba, jei atitinkamos priemonės teisinis pagrindas yra SESV 43 straipsnio 2 dalis.

4. Jei N finansinių metų pabaigoje valstybių narių išlaidų kompensavimo prašymuose nurodytos sumos viršija arba tikėtina, kad viršys 16 straipsnyje nurodytą sumą, Komisija:

a) *pro rata* ir neviršydama turimo biudžeto atsižvelgia į valstybių narių pateiktus prašymus ir priima įgyvendinimo aktus, kuriais preliminariai nustato atitinkamo mėnesio išmokų sumą;

b) ne vėliau kaip iki N + 1 metų vasario 28 d. įvertina visų valstybių narių padėtį, susijusią su N finansiniais metais kiekvienai valstybei narei skirtu Sąjungos finansavimu;

▼B

c) priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato bendrą Sąjungos finansavimo sumą, paskirstytą kiekvienai valstybei narei remiantis vieninga Sąjungos finansavimo norma, neviršydama mėnesinėms išmokoms skirto biudžeto;

d) ne vėliau kaip išmokant N + 1 metų kovo mėnesio mėnesines išmokas, išmoka visas valstybėms narėms mokėtinas kompensacijas.

Pirmos pastraipos a ir c punktuose numatyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

*28 straipsnis*

**Išankstinio perspėjimo ir stebėsenos sistema**

Siekdama užtikrinti, kad nebūtų viršyta 16 straipsnyje nurodyta viršutinė biudžeto riba, Komisija įdiegia mėnesinę išankstinio perspėjimo ir stebėsenos sistemą, taikomą EŽŪGF išlaidoms.

Tuo tikslu, kiekvienų finansinių metų pradžioje Komisija šiuo tikslu nustato mėnesinių išlaidų įvertinimus, atitinkamais atvejais remdamasi ►C2 paskutiniųjų trejų metų mėnesio išlaidų vidurkiu. ◄

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia periodinę ataskaitą, kurioje išanalizuoja patirtų išlaidų raidą, palygindama ją su išlaidų įvertinimu ir pateikia prognozuojamo panaudojimo einamaisiais finansiniais metais vertinimą.

*29 straipsnis*

**Referencinis keitimo kursas**

1. Komisija, priimdama biudžeto projektą arba to projekto taisomąjį raštą, susijusį su žemės ūkio išlaidomis, EŽŪGF biudžeto sąmatai sudaryti naudoja vidutinį per paskutinįjį ketvirtį, pasibaigusį bent prieš 20 dienų iki dienos, kurią Komisija priima biudžeto dokumentą, rinkoje užregistruotą euro ir JAV dolerio kursą.

2. Komisija, priimdama taisomojo ir papildomo biudžeto projektą arba jo taisomąjį raštą tiek, kiek šie dokumentai yra susiję su 4 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų priemonių asignavimais, naudoja:

a) vidutinį nuo praėjusių finansinių metų rugpjūčio 1 d. iki paskutiniojo ketvirčio, pasibaigusio bent prieš 20 dienų iki dienos, kurią Komisija priima biudžeto dokumentą, ir ne vėliau kaip einamųjų finansinių metų liepos 31 d., rinkoje faktiškai užregistruotą euro ir JAV dolerio kursą ir

▼B

b) likusio finansinių metų laikotarpio prognozę – vidutinį per paskutinįjį ketvirtį, pasibaigusį bent prieš 20 dienų iki dienos, kurią Komisija priima biudžeto dokumentą, rinkoje faktiškai užregistruotą valiutos kursą.

*II SKYRIUS*

***Ežūfkp***

1 skirsnis

**Bendrosios nuostatos dėl ežūfkp**

*30 straipsnis*

**Dvigubo finansavimo draudimas**

Išlaidoms, finansuojamoms pagal EŽŪFKP, negali būti suteiktas joks kitas finansavimas iš ES biudžeto.

*31 straipsnis*

**Visoms išmokoms taikomos nuostatos**

1. Remiantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 77 straipsnio 1 dalimi, Komisijos išmokamos EŽŪFKP įnašo išmokos, nurodytos šio reglamento 5 straipsnyje, neviršija biudžetinių įsipareigojimų.

Tos išmokos priskiriamos anksčiausiam atviram biudžetiniam įsipareigojimui.

2. Taikomas Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 84 straipsnis.

2 skirsnis

**Kaimo plėtros programų finansavimas**

*32 straipsnis*

**EŽŪFKP finansinis įnašas**

EŽŪFKP finansinis įnašas Kaimo plėtros programų išlaidoms nustatomas kiekvienai programai ir neviršija Sąjungos teisėje, reglamentuojančioje EŽŪFKP paramą kaimo plėtrai, nustatytų viršutinių ribų.

*33 straipsnis*

**Biudžetiniai įsipareigojimai**

Sąjungos biudžetiniams įsipareigojimams dėl kaimo plėtros programų taikomas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 76 straipsnis.

▼B

3 skirsnis

**Finansinis įnašas kaimo plėtros programoms**

*34 straipsnis*

**Mokėjimams pagal kaimo plėtros programas taikomos nuostatos**

1. Asignavimai, reikalingi 5 straipsnyje nurodytoms išlaidoms finansuoti, valstybėms narėms skiriami kaip išankstinis finansavimas, tarpinės išmokos ir likutinė išmoka, kaip nurodyta šiame skirsnyje.

2. Bendra išankstinio finansavimo ir tarpinių išmokų suma neturi viršyti 95 % EŽŪFKP įnašo, skiriamo kiekvienai kaimo plėtros programai.

Kai pasiekiama 95 % viršutinė riba, valstybės narės ir toliau siunčia mokėjimo prašymus Komisijai.

*35 straipsnis*

**Išankstinio finansavimo tvarka**

1. Priėmusi sprendimą dėl kaimo plėtros programos patvirtinimo, Komisija valstybei narei išmoka pradinę išankstinio finansavimo sumą už visą programavimo laikotarpį. Ši pradinė išankstinio finansavimo suma mokama tokiomis dalinėmis išmokomis:

a) 2014 m. – 1 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos ir 1,5 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos, jeigu valstybė narė gauna finansinę paramą nuo 2010 m. ar pagal SESV 122, 143 straipsnius arba paramą iš Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF), arba jeigu 2013 m. gruodžio 31 d. ji gauna finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius;

b) 2015 m. – 1 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos ir 1,5 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos, jeigu valstybė narė gauna finansinę paramą nuo 2010 m. pagal SESV 122 ir 143 straipsnius arba paramą iš EFSF, arba jeigu 2014 m. gruodžio 31 d. ji gauna finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius;

c) 2016 m. – 1 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos.

Jeigu kaimo plėtros programa patvirtinama 2015 m. ar vėliau, ankstesnės dalinės išmokos išmokamos patvirtinimo metais.

2. Komisijai sugrąžinama visa išmokėta išankstinio finansavimo suma, jeigu per 24 mėnesius nuo pirmosios išankstinio finansavimo sumos dalinės išmokos išmokėjimo nepatiriama jokių išlaidų ir neatsiunčiama nė viena kaimo plėtros programos išlaidų deklaracija.

▼B

3. Palūkanos nuo išankstinio finansavimo sumos yra skiriamos atitinkamai kaimo plėtros programai ir išskaičiuojamos iš galutinėje išlaidų deklaracijoje nurodytos viešųjų išlaidų sumos.

4. Visa išankstinio finansavimo suma patvirtinama laikantis šio reglamento 51straipsnyje nurodytos procedūros prieš pasibaigiant kaimo plėtros programai.

*36 straipsnis*

**Tarpinės išmokos**

1. Tarpinės išmokos mokamos kiekvienai kaimo plėtros programai. Jos apskaičiuojamos su kiekviena priemone susijusioms viešosioms išlaidoms taikant tai priemonei nustatytą bendro finansavimo normą kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 59 straipsnyje.

2. Atsižvelgdama į turimus išteklius, Komisija atsižvelgdama į pagal 41 straipsnyje taikomus sumažinimus ir sustabdymus, išmoka tarpines išmokas, skirtas akredituotų mokėjimo agentūrų išlaidoms, patirtoms įgyvendinant programas kompensuoti.

3. Kiekviena tarpinė išmoka Komisijos išmokama tik tuo atveju, jei įvykdomi šie reikalavimai:

a) pagal 102 straipsnio 1 dalies c punktą Komisijai yra perduota akredituotos mokėjimo agentūros pasirašyta išlaidų deklaracija;

b) per visą atitinkamos programos vykdymo laikotarpį neviršijama bendra kiekvienai priemonei skirto EŽŪFKP finansinio įnašo suma;

c) Komisijai perduota paskutinė metinė kaimo plėtros programos įgyvendinimo pažangos ataskaita.

4. Jeigu nors vienas iš 3 dalyje nustatytų reikalavimų nėra įvykdytas, Komisija nedelsdama apie tai praneša akredituotai mokėjimo agentūrai arba koordinavimo įstaigai, jei tokia paskirta. Jeigu nesilaikoma nors vieno iš 3 dalies a arba c punkte nustatytų reikalavimų, išlaidų deklaracija laikoma nepriimtina.

5. Komisija tarpines išmokas išmoka per 45 dienas nuo išlaidų deklaracijos, atitinkančios šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, užregistravimo, nedarant poveikio 51 ir 52 straipsnių taikymui.

6. Akredituotos mokėjimo agentūros parengia ir tiesiogiai arba, jei yra paskirta koordinavimo įstaiga, per ją kaip per tarpininką Komisijai pateikia su kaimo plėtros programomis susijusių išlaidų tarpines deklaracijas per laikotarpius, kuriuos nustato Komisija.

▼B

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato laikotarpius, per kuriuos akredituotos mokėjimo agentūros pateikia tas išlaidų tarpines deklaracijas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Išlaidų deklaracijose nurodomos išlaidos, kurias mokėjimo agentūros patyrė per kiekvieną atitinkamą laikotarpį. Tačiau tais atvejais, kai Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 9 dalyje nurodytos išlaidos Komisijai atitinkamu laikotarpiu negali būti deklaruotos, nes Komisija dar nėra patvirtinusi programos dalinių pakeitimų, jos gali būti deklaruotos vėlesniais laikotarpiais.

Tarpinės išlaidų, patirtų nuo spalio 16 d., deklaracijos priskiriamos ateinančių metų biudžetui.

7. Taikomas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 83 straipsnis.

*37 straipsnis*

**Likučio išmokėjimas ir programos užbaigimas**

1. Gavusi paskutinę metinę kaimo plėtros programos įgyvendinimo pažangos ataskaitą, Komisija, atsižvelgdama į turimus išteklius, išmoka likutį, remdamasi galiojančiu finansiniu planu, paskutinių atitinkamos kaimo plėtros programos vykdymo metų metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir atitinkamu sprendimu dėl sąskaitų patvirtinimo. Tos sąskaitos Komisijai pateikiamos ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo išlaidų atitikties galutinės datos, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 2 dalyje, jose nurodomos mokėjimo agentūros išlaidos, patirtos iki paskutinės išlaidų tinkamumo dienos.

2. Likutis išmokamas ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo tada, kai Komisija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją ir dokumentus pripažįsta priimtinais, ir patvirtinama paskutinė metinė sąskaita. Nedarant poveikio 38 straipsnio 5 daliai, Komisija per šešis mėnesius panaikina po likučio išmokėjimo vis dar prisiimtus įsipareigojimus dėl sumų.

3. Jei per 1 dalyje nustatytą laikotarpį Komisijai neatsiunčiama paskutinė metinė pažangos ataskaita ir paskutiniųjų programos vykdymo metų sąskaitoms patvirtinti reikalingi dokumentai, įsipareigojimai dėl likučio yra automatiškai panaikinami pagal 38 straipsnį.

*38 straipsnis*

**Automatiškas su kaimo plėtros programomis susijusių įsipareigojimų panaikinimas**

1. Komisija automatiškai panaikina bet kurią kaimo plėtros programai skirto biudžetinio įsipareigojimo dalį, kuri nebuvo panaudota išankstiniam finansavimui ar tarpinėms išmokoms arba kurios atžvilgiu Komisijai nebuvo pateikta 36 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkančių išlaidų, patirtų iki trečiųjų metų, einančių po biudžetinio įsipareigojimo metų, gruodžio 31 d., deklaracija.

▼B

2. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 2 dalyje nurodytą paskutinę išlaidų tinkamumo dieną nepanaudota biudžetinių įsipareigojimų dalis, dėl kurios per šešis mėnesius nuo tos dienos nebuvo pateikta išlaidų deklaracija, automatiškai panaikinama.

▼M3

3. Vykstant teismo procesui ar nagrinėjant išmokų mokėjimo sustabdymo poveikį turintį administracinį ieškinį, 1 ar 2 dalyje nurodytas laikotarpis, kuriuo įsipareigojimai automatiškai panaikinami, sustabdomas su atitinkamais veiksmais susijusios sumos atžvilgiu, kol trunka teismo procesas arba kol nagrinėjamas administracinis ieškinys, jei Komisija iš valstybės narės ne vėliau kaip N + 4 metų sausio 31 d. gauna motyvuotą pranešimą.

▼B

4. Apskaičiuojant automatišką įsipareigojimų panaikinimą, nėra atsižvelgiama į:

a) tą biudžetinių įsipareigojimų dalį, kurios išlaidų deklaracija buvo pateikta, bet kurių kompensavimą Komisija sumažino arba sustabdė N + 3 metų gruodžio 31 d.;

b) tą biudžetinių įsipareigojimų dalį, kurios mokėjimo agentūra negalėjo apmokėti dėl *force majeure* aplinkybių, turėjusių didelio poveikio kaimo plėtros programos įgyvendinimui. *Force majeure* aplinkybėmis besiremiančios nacionalinės valdžios institucijos turi įrodyti tiesiogines jų pasekmes visos programos arba jos dalies įgyvendinimui.

Valstybė narė iki sausio 31 d. nusiunčia Komisijai informaciją apie pirmoje pastraipoje nurodytas išimtis dėl sumų, kurias reikėjo deklaruoti iki praėjusių metų pabaigos.

5. Komisija laiku informuoja valstybes nares, ar esama automatiško įsipareigojimų panaikinimo rizikos. Ji valstybes nares informuoja apie atitinkamą sumą jos turimos informacijos pagrindu. Gavusios šią informaciją, valstybės narės per du mėnesius pritaria minėtai sumai arba pateikia savo pastabas. Komisija ne vėliau kaip per devynis mėnesius po paskutinio termino, kuris nustatomas taikant 1–3 dalis, automatiškai panaikina įsipareigojimus.

6. Automatiško įsipareigojimų panaikinimo atveju, atitinkamų metų EŽŪFKP įnašas atitinkamai kaimo plėtros programai sumažinamas suma, kuri buvo automatiškai panaikinta. Valstybė narė Komisijai patvirtinti pateikia pakeistą finansavimo planą, kuriame priemonėms paskirstoma sumažinama paramos suma. Jai to nepadarius, Komisija *pro rata* sumažina kiekvienai priemonei skirtą sumą.

▼B

*III SKYRIUS*

***Bendros nuostatos***

*39 straipsnis*

**Finansiniai žemės ūkio metai**

Nedarant poveikio specialiosioms nuostatoms dėl išlaidų ir įplaukų, susijusių su viešąja intervencija, Komisijos nustatyta pagal 46 straipsnio 6 dalies a punktą, deklaracijų, finansiniai žemės ūkio metai apima apmokėtas išlaidas ir gautas įplaukas, kurias mokėjimo agentūros fondų biudžeto sąskaitose priskyrė N finansiniams metams, kurie prasideda N–1 metų spalio 16 d. ir baigiasi N metų spalio 15 d.

*40 straipsnis*

**Mokėjimo terminų laikymasis**

Jeigu Sąjungos teise yra nustatyti mokėjimo terminai, visos išmokos, kurias mokėjimo agentūros išmokėjo paramos gavėjams prieš anksčiausią galimą mokėjimo datą ir po vėliausios galimos mokėjimo datos, laikomos neatitinkančiomis Sąjungos finansavimo reikalavimų, išskyrus atvejus, sąlygas bei apribojimus, kurie turi būti nustatyti atsižvelgiant į proporcingumo principą.

Siekiant, kad iki anksčiausios galimos mokėjimo datos arba po vėliausios galimos mokėjimo datos patirtos išlaidos būtų laikomis atitinkančiomis Sąjungos finansavimo reikalavimus, kartu apribojant finansinį poveikį, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų leidžiama nukrypti nuo pirmoje pastraipoje nustatytos taisyklės.

*41 straipsnis*

**Mėnesinių ir tarpinių išmokų sumažinimas ir jų mokėjimo sustabdymas**

1. Jei pagal išlaidų deklaracijas arba iš 102 straipsnyje nurodytos informacijos Komisija gali nustatyti, kad išlaidas patyrė įstaigos, kurios nėra akredituotos mokėjimo agentūros, kad nesilaikyta Sąjungos teise nustatytų mokėjimo laikotarpių ar viršutinių finansinių ribų arba kad išlaidos kitais atžvilgiais neatitinka Sąjungos taisyklių, Komisija gali sumažinti mėnesines arba tarpines išmokas arba sustabdyti jų mokėjimą atitinkamoms valstybėms narėms priimant įgyvendinimo aktus dėl 18 straipsnio 3 dalyje nurodytų mėnesinių išmokų, arba pagal 36 straipsnyje nurodytą tarpinių išmokų mokėjimo tvarką, prieš tai suteikusi galimybę valstybei narei pateikti savo pastabas.

Jei pagal išlaidų deklaracijas arba iš 102 straipsnyje nustatytos informacijos Komisija negali nustatyti, ar išlaidos atitinka Sąjungos taisykles, ji atitinkamos valstybės narės paprašo per laikotarpį, kuris negali būti trumpesnis nei 30 dienų, pateikti papildomos informacijos ir savo pastabas. Jei valstybė narė per nustatytą laikotarpį neatsiliepia į Komisijos prašymą arba jei jos atsakymas laikomas nepatenkinamu ar parodo,

▼B

kad išlaidos neatitinka Sąjungos taisyklių, Komisija gali sumažinti mėnesines arba tarpines išmokas arba sustabdyti jų mokėjimą atitinkamoms valstybėms narėms priimant įgyvendinimo aktus dėl 18 straipsnio 3 dalyje nurodytų mėnesinių išmokų arba pagal 36 straipsnyje nurodytų tarpinių išmokų mokėjimo tvarką.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl mėnesinių arba tarpinių išmokų sumažinimo arba jų mokėjimo sustabdymo valstybei narei, jei nėra vieno arba kelių svarbiausių atitinkamos nacionalinės kontrolės sistemos elementų arba jie neveiksmingi dėl aptiktų didelių arba nuolatinių trūkumų, arba jei yra panašių rimtų neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimo sistemos trūkumų ir jei tenkinama viena iš šių sąlygų:

a) pirmoje pastraipoje nurodyti trūkumai yra nuolatinio pobūdžio ir dėl jų buvo pagal 52 straipsnį priimti bent du įgyvendinimo aktai, kuriais nuspręsta atitinkamos valstybės narės išlaidų nefinansuoti Sąjungos lėšomis; arba

b) Komisija padarė išvadą, kad atitinkama valstybė narė yra nepajėgi artimiausioje ateityje įgyvendinti būtinas taisomąsias priemones pagal veiksmų planą su aiškiais pažangos rodikliais, nustatytais konsultuojantis su Komisija.

Mokėjimo agentūrų patirtų atitinkamų išlaidų finansavimas sumažinamas arba sustabdomas tais atvejais, kai trūkumai neištaisomi per laikotarpį, kuris nustatomas šioje pastraipoje nurodytais įgyvendinimo aktais ir kuris neviršija dvylikos mėnesių. Jei toliau laikomasi sąlygų dėl sumažinimų ar sustabdymų, Komisija gali priimti įgyvenimo aktus, kuriais būtų pratęstas tas laikotarpis kitais laikotarpiais, neviršijančiais bendrai dvylikos mėnesių. Sumažinimas ir sustabdytas nebetaikomas, jei tų sąlygų nebesilaikoma.

Šioje pastraipoje numatyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

Prieš priimdama šioje dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus Komisija atitinkamą valstybę narę informuoja apie savo ketinimą ir paprašo per tam tikrą laikotarpį, kuris nėra trumpesnis nei 30 dienų, pateikti savo atsakymą.

Įgyvendinimo aktuose dėl 18 straipsnio 3 dalyje nurodytų mėnesinių išmokų arba dėl 36 straipsnyje nurodytų tarpinių išmokų atsižvelgiama į pagal šią dalį priimtus įgyvendinimo aktus.

3. Šiame straipsnyje numatytas sumažinimas ir sustabdymas taikomas pagal proporcingumo principą ir nedaro poveikio 51 ir 52 straipsnių taikymui.

4. Pagal šį straipsnį taikomu sumažinimu ir sustabdymu nedaroma poveikio Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 19, 22 ir 23 straipsniams.

▼B

Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 19 ir 22 straipsniuose nurodytas sustabdymas taikomas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

*42 straipsnis*

**Išmokų sustabdymas pavėluoto pateikimo atveju**

Tais atvejais, kai žemės ūkio sektorių teisės aktuose reikalaujama, kad valstybės narės per tam tikrą laiką pateiktų informaciją apie patikrų, atliktų pagal 59 straipsnį, skaičių ir šių patikrų rezultatus ir kai valstybės narės praleidžia tą terminą, Komisija gali sustabdyti 18 straipsnyje nurodytų mėnesinių išmokų arba 36 straipsnyje nurodytų tarpinių išmokų mokėjimą su sąlyga, kad Komisija per pakankamą laiką iki ataskaitinio laikotarpio pradžios pateikė valstybėms narėms visą informaciją, formas ir paaiškinimus, kurių joms reikia atitinkamiems statistiniams duomenims surinkti. Suma, kurioms mokėjimas sustabdomas, neviršija 1,5 % išlaidų, kurių atžvilgiu laiku nebuvo pateikti atitinkami statistiniai duomenys. Taikydama mokėjimo sustabdymą Komisija veikia vadovaudamasi proporcingumo principu, atsižvelgdama į uždelsimo mastą. Visų pirma atsižvelgiama į tai, ar dėl pavėluoto informacijos pateikimo kyla pavojus metinei biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai. Prieš sustabdydama mėnesinių išmokų mokėjimą, Komisija apie tai raštu praneša atitinkamai valstybei narei. Komisija kompensuoja sumas, kurių mokėjimas buvo sustabdytas, gavusi atitinkamų valstybių narių statistinius duomenis, su sąlyga, kad gavimo data yra ►C2 ne vėlesnė nei kitų metų sausio 31 d. ◄

*43 straipsnis*

**Įplaukų asignavimas**

1. Asignuotosiomis įplaukomis, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnyje, laikomos šios sumos:

▼M3

a) sumos, kurios pagal 40 straipsnį, 52 ir 54 straipsnius (su EŽŪGF lėšomis finansuojamomis išlaidomis susijusios sumos) pagal 41 straipsnio 2 dalį ir 51 straipsnį turi būti sumokėtos į Sąjungos biudžetą, įskaitant palūkanas;

▼B

b) sumos, kurios surenkamos arba susigrąžinamos pagal Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 II dalies I antraštinės dalies III skyriaus III skirsnį;

c) sumos, kurios buvo surinktos kaip nuobaudos pagal specialias Sąjungos žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytas taisykles, išskyrus tuos atvejus, kai tuose teisės aktuose aiškiai nustatyta, kad tas sumas gali pasilikti valstybės narės;

d) sumos, atitinkančios nuobaudas, taikomas pagal VI antraštinės dalies II skyriuje nustatytas kompleksinės paramos taisykles, susijusias su EŽŪGF lėšomis finansuojamomis išlaidomis;

e) visi pagal Sąjungos teisę, priimtus pagal BŽŪP, išskyrus kaimo plėtrą, pateikti užstatai, depozitai ar garantijos, kurie buvo negrąžinti. Tačiau negrąžintus užstatus, kurie buvo pateikti išduodant eksporto arba importo licencijas arba per konkursą, siekiant užtikrinti, kad konkurso dalyviai pateiktų tikrus pasiūlymus, pasilieka valstybės narės.

▼B

2. 1 dalyje nurodytos sumos sumokamos į Sąjungos biudžetą ir pakartotinio panaudojimo atveju skiriamos išimtinai EŽŪGF ar EŽŪFKP išlaidoms finansuoti.

3. Šis reglamentas 1 dalyje nurodytoms asignuotosioms įplaukoms taikomas *mutatis mutandis*.

4. EŽŪGF atveju Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 170 ir 171 straipsniai šiame reglamente nurodytų asignuotųjų įplaukų apskaitai taikomi *mutatis mutandis*.

*44 straipsnis*

**Atskirų sąskaitų tvarkymas**

Kiekviena mokėjimo agentūra tvarko atskiras fondams skirtų į Sąjungos biudžetą įtrauktų asignavimų sąskaitas.

*45 straipsnis*

**Informavimo priemonės**

1. Pagal 6 straipsnio e punktą finansuojamo informacijos teikimo tikslas yra visų pirma padėti paaiškinti, įgyvendinti ir plėtoti BŽŪP ir didinti visuomenės informuotumą apie jos turinį ir tikslus, rengiant informavimo kampanijas atkurti vartotojų pasitikėjimą po krizių, teikti informaciją ūkininkams ir kitiems kaimo regionuose veikiantiems subjektams, propaguoti europietišką žemės ūkio modelį ir padėti piliečiams jį suprasti.

Šiuo tikslu tiek Sąjungoje, tiek už jos ribų siekiama teikti nuoseklią, objektyvią ir išsamią informaciją, kuri padėtų susidaryti tikslų bendrą vaizdą apie BŽŪP.

2. 1 dalyje nurodytos priemonės gali būti:

a) metinės darbo programos arba kitos trečiųjų šalių pasiūlytos specialios priemonės;

b) Komisijos iniciatyva vykdoma veikla.

Neįtraukiamos pagal teisės aktus reikalaujamos tos priemonės arba priemonės, kurioms finansuoti jau skiriamos lėšos pagal kitą Sąjungos programą.

Veiklą, nurodytą b punkte, Komisijai gali padėti įgyvendinti išorės ekspertai.

Pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis taip pat padedama užtikrinti institucinę komunikaciją Sąjungos politinių prioritetų klausimais, su sąlyga, kad tie prioritetai yra susiję su bendraisiais šio reglamento tikslais.

▼B

3. Iki kiekvienų metų spalio 31 d. Komisija paskelbia Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatytas sąlygas atitinkantį kvietimą teikti paraiškas.

4. Apie pagal šį straipsnį numatytas ir taikomas priemones pranešama 116 straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui.

5. Komisija kas dveji metai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai šio straipsnio įgyvendinimo ataskaitą.

*46 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

1. Siekiant atsižvelgti į mokėjimo agentūrų Sąjungos biudžetui sukauptas įplaukas, atliekant mokėjimus pagal valstybių narių pateiktas išlaidų deklaracijas, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis kompensuojamos su fondais susijusios tam tikros rūšies išlaidos ir įplaukos.

2. Siekiant sudaryti sąlygas turimus asignavimus teisingai paskirstyti valstybėms narėms, jei Sąjungos biudžetas iki finansinių metų pradžios nebuvo priimtas arba jei bendra numatytų įsipareigojimų suma viršija Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 170 straipsnio 3 dalyje nustatytą ribinį dydį, Komisijai pagal šio reglamento 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl tų sumų įsipareigojimams ir jų mokėjimui taikytino metodo nuostatų.

3. Kad būtų galima patikrinti valstybių narių pateiktų duomenų apie išlaidas arba kitos šiame reglamente numatytos informacijos nuoseklumą, Komisijai, kai nevykdoma pareiga informuoti Komisiją pagal 102 straipsnį, pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl mėnesinių išmokų, susijusių su išlaidomis pagal EŽŪGF, valstybėms narėms atidėjimo pagal 42 straipsnį ir tame straipsnyje nurodyto Komisijos valstybėms narėms skiriamų tarpinių išmokų pagal EŽŪFKP sumažinimo arba jų mokėjimo sustabdymo sąlygų.

4. Siekiant užtikrinti, kad taikant 42 straipsnį būtų laikomasi proporcingumo principo, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, susijusius su taisyklėmis dėl:

a) priemonių, kurios patenka į 42 straipsnį, sąrašo;

b) tame straipsnyje nurodytų išmokų mokėjimo sustabdymo lygio.

5. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl išsamesnių nuostatų dėl 44 straipsnyje nurodytos pareigos, taip pat dėl konkrečių sąlygų, taikomų informacijai, kuri turi būti registruojama mokėjimo agentūrų tvarkomose finansinėse apskaitose. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼B

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl:

a) viešojo saugojimo intervencijos priemonių ir kitų EŽŪGF ir EŽŪFKP lėšomis finansuojamų išlaidų finansavimo ir apskaitos;

b) automatiško įsipareigojimų panaikinimo procedūros įgyvendinimo sąlygų ir terminų;

c) 42 straipsnyje numatyto mechanizmo tinkamo veikimo procedūros ir kitų praktinių detalių.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*IV SKYRIUS*

***Sąskaitų patvirtinimas***

I skirsnis

**Bendrosios nuostatos**

*47 straipsnis*

**Komisijos atliekamos patikros vietoje**

1. Nedarant poveikio pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus arba SESV 287 straipsnį valstybių narių atliekamoms patikroms ar patikroms, atliekamoms pagal SESV 322 straipsnį arba grindžiamoms Tarybos reglamentu (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ([1]), Komisija gali valstybėse narėse atlikti patikras vietoje siekdama visų pirma patikrinti:

a) administracinės praktikos suderinamumą su Sąjungos taisyklėmis;

b) ar turimi būtini patvirtinamieji dokumentai ir ar jie susiję su EŽŪGF arba EŽŪFKP lėšomis finansuojamais veiksmais;

c) sąlygas, kuriomis buvo imtasi EŽŪGF arba EŽŪFKP lėšomis finansuojamų veiksmų ir jie buvo patikrinti.

d) ar mokėjimo agentūra atitinka akreditavimo kriterijus, nustatytus 7 straipsnio 2 dalyje, ir ar valstybė narė teisingai taiko 7 straipsnio 5 dalies nuostatas.

Asmenys, Komisijos įgalioti jos vardu atlikti patikras vietoje, arba Komisijos atstovai, veikiantys pagal jiems suteiktus įgaliojimus, turi galimybę susipažinti su buhalterinėmis knygomis ir visais kitais dokumentais, įskaitant dokumentus ir metaduomenis, sukurtus arba gautus ir saugomus elektroninėse laikmenose, susijusiais su EŽŪGF ir EŽŪFKP lėšomis finansuojamomis išlaidomis.

([1]) 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

▼B

Įgaliojimai atlikti patikras vietoje neturi įtakos nacionalinių nuostatų, kuriose numatoma, kad tam tikrus veiksmus atlieka nacionalines teise specialiai paskirti atstovai, taikymui. Nedarant poveikio konkrečioms Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ([1]) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 nuostatoms, asmenys, Komisijos įgalioti veikti jos vardu, nedalyvauja, *inter alia*, patikrinimuose namuose arba oficialiose asmenų apklausose, vykdomose pagal atitinkamos valstybės narės teisę. Tačiau jie turi galimybę susipažinti su tokiu būdu gauta informacija.

2. Komisija apie patikrą vietoje pakankamai iš anksto praneša atitinkamai valstybei narei arba valstybei narei, kurios teritorijoje patikra bus atliekama, ir organizuodama patikras atsižvelgia į administracinį poveikį mokėjimo agentūroms. Atliekant tokias patikras gali dalyvauti atitinkamos valstybės narės atstovai.

Komisijai paprašius ir valstybei narei sutikus, papildomas patikras ar šiame reglamente numatytų veiksmų tyrimus atlieka tos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos. Atliekant tokias patikras gali dalyvauti Komisijos atstovai arba asmenys, Komisijos įgalioti veikti jos vardu.

Siekdama pagerinti patikras Komisija, atitinkamai valstybei narei pritarus, gali prašyti tos valstybės narės valdžios institucijų pagalbos tam tikroms patikroms arba tyrimams atlikti.

*48 straipsnis*

**Galimybė susipažinti su informacija**

1. Valstybės narės užtikrina Komisijai teisę susipažinti su visa sklandžiai fondų veiklai užtikrinti reikalinga informacija, ir imasi visų atitinkamų priemonių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos patikroms, kurias Komisija laiko reikalingomis Sąjungos finansavimo valdymui, įskaitant patikras vietoje.

2. Komisijai paprašius, valstybės narės jai pateikia informaciją apie įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriuos jos priėmė įgyvendindamos su BŽŪP susijusius Sąjungos teisės aktus, jeigu tie aktai turi finansinio poveikio EŽŪGF arba EŽŪFKP.

3. Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie aptiktus pažeidimus ir įtariamo sukčiavimo atvejus, taip pat apie veiksmus, kurių buvo imtasi pagal šio skyriaus III skirsnį siekiant susigrąžinti su tais pažeidimais ir sukčiavimo atvejais susijusias nepagrįstai išmokėtas sumas, būtų prieinama Komisijai.

([1]) 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

▼B

*49 straipsnis*

**Galimybė susipažinti su dokumentais**

Akredituotos mokėjimo agentūros saugo išmokėtų išmokų patvirtinamuosius dokumentus ir pagal Sąjungos teisę reikalaujamų administracinių ir fizinių patikrų atlikimo dokumentus ir užtikrina Komisijai galimybę susipažinti su šiais dokumentais bei informacija. Tie patvirtinamieji dokumentai gali būti saugomi naudojantis elektroninėmis priemonėmis, laikantis sąlygų, kurias remdamasi 50 straipsnio 2 dalimi nustato Komisija.

Jeigu tuos dokumentus saugo mokėjimo agentūros įgaliojimu veikianti valdžios institucija, atsakinga už leidimų panaudoti lėšas suteikimą, ta institucija siunčia akredituotai mokėjimo agentūrai atliktų patikrų skaičiaus, jų turinio bei priemonių, kurių buvo imtasi atsižvelgus į patikrų rezultatus, ataskaitas.

*50 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

1. Siekiant užtikrinti teisingą ir veiksmingą šiame skyriuje išdėstytų nuostatų, susijusių su patikromis vietoje ir galimybe susipažinti su dokumentais ir informacija, taikymą Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, papildančius specialias pareigas, kurias pagal šį skyrių turi vykdyti valstybės narės.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl:

a) procedūrų, susijusių su specialiomis pareigomis, kurias šiame skyriuje numatytų patikrų atžvilgiu turi vykdyti valstybės narės;

b) procedūrų, susijusių su bendradarbiavimo pareigomis, kurias valstybės narės turi vykdyti įgyvendindamos 47 ir 48 straipsnius;

c) 48 straipsnio 3 dalyje nurodytos pareigos teikti informaciją procedūros ir kitų praktinių detalių;

d) sąlygų, kuriomis turi būti saugomi 49 straipsnyje nurodyti patvirtinamieji dokumentai, įskaitant tų dokumentų saugojimo formą ir trukmę.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II skirsnis

**Patvirtinimas**

*51 straipsnis*

**Sąskaitų patvirtinimas**

Iki metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, gegužės 31 d. Komisija, remdamasi pagal 102 straipsnio 1 dalies c punktą perduota informacija, priima įgyvendinimo aktus, kuriuose pateikiamas jos sprendimas

▼B

dėl akredituotų mokėjimo agentūrų sąskaitų patvirtinimo. Tais įgyvendinimo aktais apimamas pateiktų metinių finansinių ataskaitų išsamumas, tikslumas ir teisingumas ir nedaromas poveikis vėliau pagal 52 straipsnį priimamiems sprendimams.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

*52 straipsnis*

**Atitikties patvirtinimas**

1. Jei Komisija nustato, kad 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytos patirtos išlaidos neatitinka Sąjungos teisės, o EŽŪFKP atveju – Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 85 straipsnyje nurodytų taikytinų Sąjungos ir nacionalinės teisės nuostatų, ji priima įgyvendinimo aktus, kuriuose nustato atitinkamas sumas, kurioms neskiriamas Sąjungos finansavimas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

2. Komisija įvertina sumas, kurios nebus finansuojamos, atsižvelgdama į nustatytą neatitikties mastą. Ji tinkamai atsižvelgia į pažeidimo pobūdį ir į Sąjungai padarytą finansinę žalą. Sprendimą neskirti finansavimo ji pagrindžia nurodydama neteisėtai išleistas sumas ir, jei dedant proporcingas pastangas tų sumų nurodyti neįmanoma, gali taikyti ekstrapoliuotojo arba fiksuoto dydžio pataisas. Fiksuoto dydžio pataisos taikomos tik tais atvejais, kai dėl atvejo pobūdžio ar dėl to, kad valstybė narė nepateikė Komisijai būtinos informacijos, dedant proporcingas pastangas neįmanoma tiksliau nustatyti Sąjungai padarytos finansinės žalos.

3. Prieš priimant sprendimą dėl atsisakymo finansuoti, raštu pateikiami Komisijos patikrinimo rezultatai ir valstybės narės paaiškinimai; po to abi šalys siekia susitarti dėl priemonių, kurių reikės imtis. Šiame procedūros etape valstybėms narėms suteikiama galimybė parodyti, kad reikalavimų nesilaikymo faktinis mastas yra mažesnis nei Komisijos įvertinime.

►C2 Jei nepavyksta susitarti, valstybė narė gali prašyti pradėti procedūrą, kurios tikslas yra per keturis mėnesius sutaikyti abi šalis dėl jų pozicijų. ◄ Šios procedūros rezultatų ataskaita pateikiama Komisijai. Komisija atsižvelgia į ataskaitoje pateiktas rekomendacijas prieš priimdama sprendimą dėl atsisakymo finansuoti ir, jei nusprendžia nesilaikyti tų rekomendacijų, nurodo priežastis.

4. Negalima atsisakyti finansuoti:

a) 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų išlaidų, kurios buvo patirtos prieš daugiau kaip 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie savo patikrinimo rezultatus;

▼B

b) daugiamečių priemonių, kurioms taikoma 4 straipsnio 1 dalis arba kurios įgyvendinamos pagal 5 straipsnyje nurodytas programas, išlaidų, jei galutinę pareigą paramos gavėjas įvykdė prieš daugiau kaip 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie savo patikrinimo rezultatus;

c) 5 straipsnyje nurodytų programų, išskyrus nurodytas šios dalies b punkte, priemonių išlaidų, kurioms apmokėti skirtą išmoką arba, atitinkamais atvejais, galutinę išmoką mokėjimo agentūra išmokėjo prieš daugiau kaip 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie savo patikrinimo rezultatus.

5. 4 dalis netaikoma šiais atvejais:

a) pažeidimų, nurodytų šio skyriaus III skirsnyje;

b) nacionalinės paramos, kurios atveju Komisija yra pradėjusi SESV 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą, arba pažeidimų, kurių atveju Komisija, vadovaudamasi SESV 258 straipsniu, atitinkamai valstybei narei yra nusiuntusi oficialaus įspėjimo raštą;

c) kai valstybės narės pažeidžia savo pareigas, nustatytas šio reglamento V antraštinės dalies III skyriuje, jei Komisija per 12 mėnesių nuo valstybės narės atitinkamų išlaidų patikrų rezultatų ataskaitos gavimo jai raštu pateikia savo patikrų rezultatus.

*53 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, taikomas:

a) pagal 51 straipsnį patvirtinant sąskaitas, nustatydama, kokių priemonių turi būti imtasi dėl sprendimo priėmimo ir įgyvendinimo, įskaitant Komisijos ir valstybių narių keitimąsi informacija bei terminus, kurių reikia laikytis;

b) pagal 52 straipsnį patvirtinant atitiktį, nustatydama, kokių priemonių turi būti imtasi dėl sprendimo priėmimo ir įgyvendinimo, įskaitant Komisijos ir valstybių narių keitimąsi informacija bei terminus, kurių reikia laikytis, taip pat nustatydama tame ►C2 straipsnyje numatytą taikinimo procedūrą, įskaitant taikinimo įstaigos įsteigimą, užduotis, sudėtį ir darbo tvarką. ◄

2. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Siekiant suteikti Komisijai galimybes apsaugoti finansinius Sąjungos interesus ir užtikrinti veiksmingą nuostatų, susijusių su 52 straipsnyje numatytu atitikties patvirtinimu, taikymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl pataisų taikymo kriterijų ir metodikos.

▼B

III skirsnis

**Pažeidimai**

*54 straipsnis*

**Bendros nuostatos**

1. Visų dėl pažeidimo arba aplaidumo nepagrįstai išmokėtų sumų atveju valstybės narės reikalavimą paramos gavėjui jas sugrąžinti pateikia per 18 mėnesių nuo to laiko, kai mokėjimo agentūra arba už susigrąžinimą atsakinga įstaiga patvirtina ir, atitinkamais atvejais, gauna tikrinimo ataskaitą ar panašų dokumentą, kuriame nurodyta, kad padarytas pažeidimas. Atitinkamos sumos įregistruojamos mokėjimo agentūros skolininkų knygoje reikalavimo grąžinti sumas pateikimo metu.

2. Jei suma nesusigrąžinama per ketverius metus nuo sugrąžinimo reikalavimo datos arba per aštuonerius metus tais atvejais, kai susigrąžinimo byla perduota nacionaliniam teismui, 50 % finansinių nesusigrąžinimo pasekmių tenka atitinkamai valstybei narei ir 50 % – Sąjungos biudžetui, nedarant poveikio reikalavimui, kad valstybė narė turi tęsti susigrąžinimo procedūrą pagal 58 straipsnį.

Jei per susigrąžinimo procedūrą galutiniame administraciniame ar teisiniame dokumente užregistruojama, kad pažeidimas nebuvo padarytas, atitinkama valstybė narė pagal pirmą pastraipą prisiimtą finansinę naštą deklaruoja kaip fondų lėšomis finansuotinas išlaidas.

Vis dėlto, jei dėl su atitinkama valstybe nare nesusijusių priežasčių sumų neįmanoma susigrąžinti per pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį ir jeigu susigrąžintina suma viršija 1 milijoną EUR, Komisija valstybės narės prašymu gali šį terminą pratęsti ne ilgesniam kaip pusė pradinio termino trukmės laikotarpiui.

3. Dėl tinkamai pagrįstų priežasčių valstybės narės gali nuspręsti nesiekti susigrąžinti išmokos. Tokį sprendimą jos gali priimti tik šiais atvejais:

a) jei jau patirtų ir dar numatomų susigrąžinimo sąnaudų suma viršija sumą, kuri turi būti susigrąžinta, manoma, kad ši sąlyga įvykdyta:

   i) jei atskiros išmokos pagal paramos sistemą ar paramos priemonę suma, kuri turi būti susigrąžinta iš paramos gavėjo, neįskaitant palūkanų neviršija 100 EUR; arba

▼M3

   ii) jei atskiros išmokos pagal paramos sistemą ar paramos priemonę suma, kuri turi būti susigrąžinta iš paramos gavėjo, neįskaitant palūkanų, yra ne mažesnė kaip 100 EUR ir ne didesnė kaip 250 EUR ir jei atitinkama valstybė narė pagal nacionalinę teisę numatyto sprendimo nesusigrąžinti nacionalinių skolų atveju taiko ribinį dydį, kuris yra lygus sumai, kuri turi būti susigrąžinta, arba didesnis;

▼B

b) jei susigrąžinimas neįmanomas dėl skolininko arba už pažeidimą teisiškai atsakingų asmenų nemokumo, nustatyto ir pripažinto pagal nacionalinę teisę.

Jei pirmoje pastraipoje nurodytas sprendimas priimamas prieš tai, kai nesugrąžintai sumai pritaikomos 2 dalyje nurodytos taisyklės, finansinės nesusigrąžinimo pasekmės tenka Sąjungos biudžetui.

4. Valstybės narės į metines finansines ataskaitas, siunčiamas Komisijai pagal 102 straipsnio 1 dalies c punkto iv papunktį, įtraukia sumas, kurias jos turi apmokėti pagal šio straipsnio 2 dalį. Komisija patikrina, ar tai padaryta, ir atlieka reikiamą ►C2 51 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo akto koregavimą. ◄

5. Komisija, jei buvo taikoma 52 straipsnio 3 dalyje nurodyta procedūra, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais iš Sąjungos biudžeto finansuotinoms sumoms neskiriamas finansavimas šiais atvejais:

a) jei valstybė narė nesilaikė 1 dalyje nurodytų terminų;

b) jei ji mano, kad pagal 3 dalį valstybės narės priimtas sprendimas nesiekti susigrąžinti išmokos yra nepagrįstas;

c) jeigu ji mano, kad pažeidimas padarytas ar sumos nesusigrąžintos dėl valstybės narės administracinės valdžios institucijos ar kitos viešosios įstaigos padaryto pažeidimo ar aplaidumo.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

*55 straipsnis*

**Specialiosios nuostatos dėl EŽŪGF**

Dėl pažeidimo ar aplaidumo susigrąžintos sumos ir su jomis susijusios palūkanos sumokamos mokėjimo agentūrai, kuri jas apskaitoje nurodo kaip EŽŪGF skirtas to mėnesio, kurį pinigai buvo faktiškai gauti, įplaukas.

Kai į Sąjungos biudžetą įskaičiuojamos įplaukos, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, valstybė narė kaip fiksuotą sumą susigrąžinimo sąnaudoms padengti gali pasilikti 20 % susigrąžintos sumos, išskyrus tuos atvejus, kai dėl pažeidimo arba aplaidumo yra atsakingos tos valstybės narės administracinės valdžios institucijos arba kitos viešosios įstaigos.

▼B

*56 straipsnis*

**Specialiosios nuostatos dėl EŽŪFKP**

Jei aptinkami kaimo plėtros veiksmų arba programų vykdymo pažeidimai arba aplaidumas jas vykdant, valstybės narės atlieka finansinį patikslinimą visiškai arba iš dalies panaikindamos atitinkamą Sąjungos finansavimą. Valstybės narės atsižvelgia į nustatytų pažeidimų pobūdį bei sunkumą ir EŽŪFKP finansinių nuostolių mastą.

Anuliuotos ir susigrąžintos Sąjungos finansavimo pagal EŽŪFKP sumos ir su jomis susijusios palūkanos vėl priskiriamos atitinkamai programai. Tačiau anuliuotas ar susigrąžintas Sąjungos lėšas valstybės narės gali dar kartą panaudoti tik toje pačioje kaimo plėtros programoje numatytam veiksmui ir su sąlyga, kad šios lėšos nėra vėl skiriamos veiksmams, dėl kurių buvo vykdomas finansinis patikslinimas. Jei kaimo plėtros programos vykdymas baigtas, valstybė narė susigrąžintas sumas grąžina į Sąjungos biudžetą.

*57 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

1. Siekiant užtikrinti teisingą ir veiksmingą nuostatų dėl nepagrįstai išmokėtų sumų ir su jomis susijusių palūkanų susigrąžinimo sąlygų taikymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl konkrečių pareigų, kurias valstybės narės privalo vykdyti.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

a) nepagrįstai išmokėtų sumų ir palūkanų susigrąžinimo, kaip nurodyta šiame skirsnyje, ir Komisijos informavimo apie susigrąžintinas sumas procedūrų;

b) valstybių narių pranešimų ir informacijos, susijusių su šiame skirsnyje nustatytomis pareigomis, teikimo Komisijai formų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

**KONTROLĖS SISTEMOS IR NUOBAUDOS**

*1 SKYRIUS*

***Bendrosios taisyklės***

*58 straipsnis*

**Sąjungos finansinių interesų apsauga**

1. Įgyvendindamos BŽŪP valstybės narės priima visas būtinas teisines, reguliavimo ir administracines nuostatas ir imasi visų kitų priemonių, būtinų veiksmingai Sąjungos finansinių interesų apsaugai užtikrinti, visų pirma:

▼B

a) fondų lėšomis finansuojamų veiksmų teisėtumui ir tvarkingumui tikrinti;

b) veiksmingai sukčiavimo prevencijai, vykdytinai visų pirma didesnės rizikos sektoriuose, kurios poveikis turi būti atgrasomas, užtikrinti, atsižvelgiant į išlaidas toms priemonėms ir jų naudą bei proporcingumą;

c) užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimo atvejams, jiems aptikti ir ištaisyti;

d) veiksmingoms, atgrasomoms ir proporcingoms sankcijoms taikyti pagal Sąjungos teisę arba, jei tai neįmanoma, pagal nacionalinę teisę ir, prireikus, teisminiam procesui tuo tikslu pradėti;

e) nepagrįstai išmokėtoms sumoms susigrąžinti su palūkanomis ir, prireikus, teisminiam procesui tuo tikslu pradėti.

2. Siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos paramos sistemas reglamentuojančių teisės aktų, valstybės narės nustato veiksmingas valdymo ir kontrolės sistemas, kuriomis siekiama sumažinti finansinės žalos Sąjungai pavojų.

3. Valstybės narės informuoja Komisiją apie nuostatas, priimtas pagal 1 ir 2 dalis, ir priemones, kurių imtasi vadovaujantis jomis.

Visos valstybių narių nustatytos sąlygos, kuriomis papildomos Sąjungos taisyklėmis nustatytos EŽŪGF arba EŽŪFKP lėšomis finansuojamos paramos gavimo sąlygos, yra tokios, kad būtų galima patikrinti atitiktį joms.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, būtinas siekiant vienodo šio straipsnio taikymo visoje Sąjungoje. Tos taisyklės gali būti susijusios su:

a) procedūromis, terminais, keitimusi informacija 1 ir 2 dalyje išdėstytų pareigų atžvilgiu;

b) valstybių narių pranešimais ir informacija, susijusiais su 3 dalyje nustatyta pareiga, kurie turi būti teikiami Komisijai.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*59 straipsnis*

**Bendrieji patikrų principai**

1. Valstybių narių pagal 58 straipsnio 2 dalį nustatytose sistemose numatomas, jei nenumatyta kitaip, sistemingos visų paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų administracinės patikros. Tos sistemos papildomos patikromis vietoje.

▼B

2. Atlikdama patikras vietoje, atsakinga valdžios institucija tikrinamus pareiškėjus atrenka iš pareiškėjų visumos, kurią sudarytų, prireikus, atsitiktinai atrinktų pareiškėjų grupė, kad būtų gauta reprezentatyvioji paklaidos norma, ir rizikos laipsniu grindžiama pareiškėjų grupė, pasirenkant sektorius, kuriuose klaidų rizika yra didžiausia.

3. Atsakinga valdžios institucija parengia kiekvienos patikros vietoje ataskaitą.

4. Jei reikia, Sąjungos taisyklėmis dėl žemės ūkio paramos ir paramos kaimo plėtrai numatytos visos patikros vietoje atliekamos tuo pačiu metu.

5. Valstybės narės užtikrina būtiniausią patikrų vietoje lygį, reikalingą veiksmingam rizikos valdymui užtikrinti, ir prireikus tą lygį padidina. Valstybės narės gali būtiniausią lygį sumažinti, jei valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir klaidų dažnumas yra priimtino lygio.

6. Atvejais, kuriuos Komisija turi nustatyti remdamasi 62 straipsnio 2 dalies h punktu, paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai arba kiti pranešimai, paraiškos ar prašymai po jų pateikimo gali būti taisomi ir tikslinami akivaizdžių klaidų, kurias pripažino kompetentinga valdžios institucija, atveju.

7. Paramos paraiška arba mokėjimo prašymas atmetami, jei paramos gavėjas arba jo atstovas trukdo atlikti patikrą vietoje, išskyrus *force majeure* atvejus ar išimtines aplinkybes.

*60 straipsnis*

**Nuostata dėl apgavystės**

Nedarant poveikio jokioms specialiosioms nuostatoms, žemės ūkio sektorių teisės aktais numatytos lengvatos negali būti taikomos fiziniams arba juridiniams asmenims, jei nustatoma, kad jie, prieštaraudami šio reglamento tikslams, dirbtinai sukūrė tokių lengvatų gavimo sąlygas.

*61 straipsnis*

**Paramos sistemų suderinamumas patikrų vyno sektoriuje tikslais**

Paramos sistemų taikymo vyno sektoriuje, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1308/2013, tikslais valstybės narės užtikrina, kad toms sistemoms taikomos administravimo bei kontrolės procedūros būtų suderinamos su šios antraštinės dalies II skyriuje nurodyta integruota sistema šiais aspektais:

a) kompiuterinės duomenų bazės;

b) žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemų;

c) administracinių patikrų.

Procedūromis sudaromos sąlygos bendram jų ir integruotos sistemos veikimui ar tarpusavio keitimuisi duomenimis.

▼B

*62 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai dėl patikrų**

1. Siekiant užtikrinti, kad patikros būtų atliekamos teisingai ir veiksmingai ir kad atitikties sąlygos būtų tikrinamos veiksmingai, nuosekliai, nediskriminuojant ir apsaugant Sąjungos finansinius interesus, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl papildomų reikalavimų, susijusių su muitinės procedūromis, visų pirma kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 952/2013 ([1]), kai to reikia norint užtikrinti tinkamą sistemos valdymą.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, būtinas siekiant vienodo šio skyriaus taikymo visoje Sąjungoje, ir visų pirma susijusias su:

a) taisyklėmis dėl valstybių narių atliktinų administracinių patikrų ir patikrų vietoje, kuriomis tikrinama, ar laikomasi Sąjungos teise nustatytų įpareigojimų, pareigų ir atitikties kriterijų;

b) taisyklėmis dėl būtiniausio patikrų vietoje lygio ir pareigos jį padidinti arba galimybės jį sumažinti, kaip nurodyta 59 straipsnio 5 dalyje;

c) atliktų patikrų bei tikrinimų ir jų rezultatų ataskaitų teikimo taisyklėmis ir metodais;

d) valdžios institucijomis, atsakingomis už atitikties patikras, patikrų turiniu, dažnumu ir prekybos etapu, kuriam tos patikros taikomos;

▼C2

e) Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 32 straipsnyje nurodytų kanapių atveju, specialiosiomis kontrolės priemonėmis ir tetrahidrokanabinolio kiekio nustatymu;

▼B

f) Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 56 straipsnyje nurodytos medvilnės atveju, patvirtintų tarpšakinių organizacijų patikrų sistema;

g) Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 nurodyto vyno atveju, plotų matavimo taisyklėmis, taip pat patikromis ir patikrų tobulinimo specialiųjų finansinių procedūrų taisyklėmis;

h) tais atvejais, kai paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai arba kiti pranešimai, paraiškos ar prašymai po jų pateikimo gali būti taisomi ir tikslinami, kaip nurodyta 59 straipsnio 6 dalyje;

i) testais ir metodais, taikomais nustatant produktų atitiktį viešosios intervencijos ir privataus sandėliavimo kriterijams, taip pat konkursų tiek dėl viešosios intervencijos, tiek dėl privataus sandėliavimo procedūromis.

([1]) 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

▼B

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*63 straipsnis*

**Nepagrįstai išmokėtos sumos ir administracinės nuobaudos**

1. Jei nustatoma, kad paramos gavėjas neatitinka atitikties kriterijų, nevykdo įsipareigojimų ar kitų pareigų, susijusių su žemės ūkio sektorių teisės aktuose numatytomis pagalbos arba paramos skyrimo sąlygomis, nemokama arba atšaukiama visa parama arba jos dalis ir, atitinkamais atvejais, neskiriamos arba atšaukiamos atitinkamos teisės į išmokas, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 21 straipsnyje.

▼M3

Jei nesilaikoma nacionalinių ar Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklių, paramos dalis, kuri neturi būti sumokėta arba turi būti atšaukta, nustatoma atsižvelgiant į nesilaikymo mastą ir laikantis proporcingumo principo. Sandorio teisėtumas ir tvarkingumas gali būti paveikti tik tiek, kiek tai susiję su paramos dalimi, kuri neturi būti sumokėta arba turi būti atšaukta.

▼B

2. Be to, jei taip numatyta žemės ūkio sektorių teisės aktuose, valstybės narės taip pat skiria administracines nuobaudas, laikydamosi 64 ir 77 straipsniuose nustatytų taisyklių. Tai nedaro poveikio VI antraštinės dalies 91–101 straipsniais nustatytoms nuostatoms.

3. Sumos, įskaitant palūkanas, bei teisės į išmokas, kurios atšauktos pagal 1 dalį ir dėl kurių pagal 2 dalį taikomos nuobaudos, susigrąžinamos nedarant poveikio 54 straipsnio 3 daliai.

4. Komisija pagal 115 straipsnį priima deleguotuosius aktus dėl 1 dalyje nurodyto visos paramos arba jos dalies atšaukimo sąlygų.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias procedūrines ir technines taisykles, susijusias su:

a) 1 dalyje nurodyto visos paramos ar jos dalies atšaukimo taikymu ir apskaičiavimu;

b) nepagrįstai išmokėtų išmokų susigrąžinimu ir nuobaudų taikymu, taip pat neteisėtai skirtų teisių į išmokas atžvilgiu, ir palūkanų taikymu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*64 straipsnis*

**Administracinių nuobaudų taikymas**

1. 63 straipsnio 2 dalyje nurodytų administracinių nuobaudų atveju šis straipsnis taikomas tuomet, kai nesilaikoma atitikties kriterijų, įsipareigojimų ar kitų pareigų, atsirandančių taikant žemės ūkio sektorių teisės aktus, išskyrus nurodytuosius šios antraštinės dalies II skyriaus 67–78 straipsniuose bei VI antraštinės dalies 91–101 straipsniuose ir dėl kurių taikomos 89 straipsnio 3 dalyje ir 89 straipsnio 4 dalyje numatytos nuobaudos.

2. Administracinė nuobauda neskiriama, jei:

a) reikalavimų nesilaikyta dėl *force majeure*;

b) reikalavimų nesilaikyta dėl akivaizdžių klaidų, kaip nurodyta 59 straipsnio 6 dalyje;

▼B

c) reikalavimų nesilaikyta dėl kompetentingos valdžios institucijos arba kitos institucijos klaidos ir jei šios klaidos pagrįstai negalėjo aptikti asmuo, kuriam gali būti paskirta administracinė nuobauda;

d) atitinkamas asmuo gali kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, jog jis nėra kaltas dėl 1 dalyje nurodytų pareigų nevykdymo arba jei kompetentinga valdžios institucija kitais būdais įsitikina, kad atitinkamas asmuo nėra kaltas;

e) reikalavimų, įskaitant reikalavimus išreikštus ribiniais dydžiais, nesilaikymas yra mažareikšmis – tai nustato Komisija pagal 7 dalies b punktą;

f) kitais atvejais nėra tikslinga skirti nuobaudą – tai nustato Komisija pagal 6 dalies b punktą.

3. Administracinės nuobaudos gali būti taikomos pagalbos ar paramos gavėjui ir kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, įskaitant paramos tokių gavėjų ar kitų asmenų grupes ar asociacijas, kuriems taikomos 1 dalyje nurodytose taisyklėse nustatytos pareigos.

4. Administracinės nuobaudos gali būti šių formų:

a) pagal paramos paraiškas arba mokėjimo prašymus, kuriems turėjo įtakos reikalavimų nesilaikymas, arba vėlesnes ar ankstesnes paraiškas išmokėtinos pagalbos ar paramos sumos sumažinimas; paramos kaimo plėtrai atveju tai neturi įtakos galimybei sustabdyti paramos mokėjimą, jeigu tikimasi, kad per pagrįstą laiką paramos gavėjas pažeidimus pašalins;

b) sumos, apskaičiuotos remiantis kiekiu ir (arba) laiku, susijusiu su reikalavimų nesilaikymu, sumokėjimas;

c) patvirtinimo, pripažinimo ar leidimo sustabdymas arba panaikinimas;

d) teisės dalyvauti paramos sistemoje arba priemonėje ar kitoje atitinkamoje priemonėje arba ja pasinaudoti neskyrimo.

5. Administracinės nuobaudos yra proporcingos ir jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į nustatyto reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą, ir neviršija šių ribų:

a) administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies a punkte, neviršija 200 % paramos paraiškos ar mokėjimo prašymo sumos;

b) nepaisant a punkto, kaimo plėtros atveju administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies a punkte, neviršija 100 % reikalavimus atitinkančios sumos;

▼B

c) administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies b punkte, neviršija sumos, lygios šios dalies a punkte nurodytai procentinei daliai;

d) 4 dalies c ir d punktuose nurodytą sustabdymą, atšaukimą arba neskyrimą galima nustatyti ne ilgiau kaip trejiems metams iš eilės; šis laikotarpis gali būti atnaujintas, jei pakartotinai nesilaikoma reikalavimų.

6. Siekiant atsižvelgti į, viena vertus, mokesčių ir nuobaudų, kurie turi būti nustatomi, atgrasomą poveikį ir, kita vertus, į kiekvienos paramos sistemos ar priemonės, kuriai taikomi žemės ūkio sektorių teisės aktai, specifiką, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) 4 dalyje pateiktame sąraše nurodytos administracinės nuobaudos nustatymo kiekvienos paramos sistemos ar priemonės ir atitinkamo 3 dalyje nurodyto asmens atveju, neviršijant 5 dalyje nustatytų ribų, ir dėl konkretaus dydžio nustatymo, įskaitant nekiekybinio pobūdžio reikalavimų nesilaikymo atvejais, kuriuos taiko valstybės narės;

b) atvejų, kuriais administracinės nuobaudos neskiriamos, kaip nurodyta 2 dalies f punkte.

7. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias procedūrines ir technines taisykles, kad būtų suderintas šio straipsnio įgyvendinimas, susijęs su:

a) administracinių nuobaudų taikymu ir apskaičiavimu;

b) reikalavimų nesilaikymo pripažinimo mažareikšmiu išsamiomis taisyklėmis, įskaitant kiekybinio ribinio dydžio, išreikšto reikalavimus atitinkančios pagalbos ar paramos sumos nominaliąja verte arba procentiniu dydžiu, kuris paramos kaimo plėtrai atveju būtų ne mažesnis nei 1 %, o visos kitos pagalbos ar paramos atveju – ne mažesnis nei 3 %, nustatymą;

c) taisyklėmis, kuriomis nustatomi atvejai, kai dėl nuobaudų pobūdžio valstybės narės gali pasilikti susigrąžintas nuobaudų sumas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*65 straipsnis*

**Valstybėms narėms skirtų išmokų mokėjimo sustabdymas tam tikrais atvejais, kuriais taikomas Reglamentas (ES) Nr1308/2013**

1. Tais atvejais, kai pagal Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 reikalaujama, kad valstybės narės per konkretų laikotarpį pateiktų konkrečią informaciją ir valstybės narės tos informacijos nepateikia arba nepateikia

▼B

laiku, arba pateikia neteisingą informaciją, Komisija gali sustabdyti 18 straipsnyje nurodytų mėnesinių išmokų mokėjimą su sąlyga, kad Komisija visoms valstybėms narėms yra deramu laiku pateikusi reikiamą informaciją, formas ir paaiškinimus. Sustabdytinų išmokų suma turi būti susijusi su išlaidomis rinkos priemonėms, apie kurias informacija nebuvo pateikta arba nebuvo pateikta laiku, arba yra neteisinga.

2. Siekiant užtikrinti, kad taikant 1 dalį būtų laikomasi proporcingumo principo, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl rinkos priemonių, kurioms taikomas sustabdymas, ir dėl 1 dalyje nurodyto išmokų mokėjimo sustabdymo lygio ir laikotarpio.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias taisykles, kuriomis reglamentuojama 1 dalyje nurodyto mėnesinių išmokų sustabdymo tinkamo įgyvendinimo procedūra ir kitos sąlygos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*66 straipsnis*

**Užstatai**

1. Jei žemės ūkio sektorių teisės aktais numatyta, valstybės narės reikalauja pateikti užstatą, kuriuo būtų užtikrinta, kad kompetentingai valdžios institucijai bus sumokėta arba jos naudai bus paimta pinigų suma, jei nesilaikoma tam tikros žemės ūkio sektorių teisės aktuose numatytos pareigos.

2. Išskyrus *force majeure* atvejus, visas užstatas arba jo dalis nusavinama, jeigu konkreti pareiga arba jos dalis nevykdoma.

3. Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės, kuriomis pateikiant užstatą užtikrinamos nediskriminacinės ir vienodos sąlygos bei paisoma proporcingumo principo, ir kuriais:

a) nurodoma šalis, kuri yra atsakinga, jei pareiga neįvykdoma;

b) nustatomos konkrečios aplinkybės, kuriomis kompetentinga valdžios institucija gali netaikyti užstato reikalavimo;

c) nustatomos pateiktinam užstatui ir laiduotojui taikomos sąlygos ir to užstato pateikimo bei grąžinimo sąlygos;

d) nustatomos su išankstinėmis išmokomis susijusiam užstatui taikomos specialiosios sąlygos;

e) nustatomos pareigos, dėl kurių pateiktas užstatas, kaip numatyta 1 dalyje, nevykdymo pasekmių, įskaitant užstato nusavinimą, sumažinimo dydį, kuris turi būti taikomas grąžinant užstatą už grąžinamąsias išmokas, licencijas, pasiūlymus, kvietimus teikti paraiškas arba specialias paraiškas, ir kai įsipareigojimas, dėl kurio pateiktas tas

▼B

užstatas, nebuvo iš dalies ar visiškai įvykdytas, atsižvelgiant į įsipareigojimo pobūdį, kiekį, kurio atžvilgiu neįvykdytas įsipareigojimas, laikotarpį, kuriuo viršijamas terminas, per kurį įsipareigojimas turėjo būti įvykdytas, ir laikas, per kurį buvo pateikti įrodymai, kad įsipareigojimas įvykdytas.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, nustatančius taisykles dėl:

a) pateiktino užstato formos, taip pat dėl užstato pateikimo, jo priėmimo ir ankstesnio užstato pakeitimo nauju procedūros;

b) užstato grąžinimo procedūros;

c) pranešimų, kuriuos turi perduoti valstybės narės ir Komisija.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*II SKYRIUS*

***Integruota administravimo ir kontrolės sistema***

*67 straipsnis*

**Taikymo sritis ir vartojami terminai**

1. Kiekviena valstybė narė sukuria ir taiko integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (toliau – integruota sistema).

2. Integruota sistema taikoma Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 I priede išvardytoms paramos sistemoms ir pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/201321 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, 28–31, 33, 34 ir 40 straipsnius ir, atitinkamais atvejais, pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 35 straipsnio 1 dalies b ir c punktus teikiamai paramai.

Tačiau šis skyrius netaikomas priemonėms, nurodytoms Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 9 dalyje. Jis taip pat netaikomas priemonėms pagal to reglamento 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, kai tai susiję su įsteigimo išlaidomis.

3. Integruota sistema tiek, kiek reikalinga, taikoma ir VI antraštinėje dalyje nustatytai kompleksinės paramos kontrolei.

4. Šiame skyriuje:

a) žemės ūkio paskirties sklypas – vieno ūkininko deklaruotas vientisas žemės plotas, kuriame auginami tik vienos grupės pasėliai; tačiau jei pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013 reikalaujama pateikti atskirą deklaraciją apie konkrečios grupės pasėliams auginti naudojamą

▼B

plotą, prireikus minėto žemės ūkio paskirties sklypas gali būti dar apribotas atsižvelgiant į konkrečią paskirtį; valstybės narės gali nustatyti papildomus tolesnio žemės ūkio paskirties sklypo ribų nustatymo kriterijus;

►C2 b) su plotu siejama tiesioginė išmoka – bazinės išmokos sistema; vienkartinės išmokos už plotus sistema ir perskirstymo išmoka, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 1 ir 2 skyriuose; ◄ išmoka už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio veiklą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje; išmoka už plotus, kuriuose esama gamtinių kliūčių, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 4 skyriuje; išmoka jauniesiems ūkininkams, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 5 skyriuje; savanoriška susietoji parama, kaip nurodyta IV antraštinės dalies 1 skyriuje, kai parama mokama už hektarą; specialioji išmoka už medvilnę, kaip nurodyta IV antraštinės dalies 2 skyriuje; smulkiųjų ūkininkų sistema, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje; specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 228/2013 ([1]) IV skyriuje, kai parama mokama už hektarą; ir specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 229/2013 ([2]) IV skyriuje, kai parama mokama už hektarą.

*68 straipsnis*

**Integruotos sistemos elementai**

1. Integruotą sistemą sudaro šie elementai:

a) kompiuterinė duomenų bazė;

b) žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistema;

c) teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistema;

d) paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai;

e) integruota kontrolės sistema;

f) bendra sistema, skirta kiekvieno 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėjo, kuris pateikia paramos paraišką arba mokėjimo prašymą, tapatybei registruoti.

([1]) 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 247/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 23).

([2]) 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1405/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 41).

▼B

2. Atitinkamais atvejais į integruotą sistemą įtraukiama gyvūnų identifikavimo ir registravimo sistema, sukurta remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1760/2000 ([1]) ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 21/2004 ([2]).

3. Nedarant poveikio valstybių narių atsakomybei už integruotos sistemos įgyvendinimą ir taikymą, Komisija gali prašyti specializuotų įstaigų arba asmenų pagalbos, kad būtų sudarytos palankesnės integruotos sistemos sukūrimo, stebėsenos ir naudojimo sąlygos, visų pirma siekiant valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms teikti techninės konsultacijas, jeigu jos to paprašytų.

4. Valstybės narės imasi visų tolesnių priemonių, kad būtų tinkamai taikoma integruota sistema, ir viena kitai teikia savitarpio pagalbą, reikalingą šiame reglamente nurodytoms patikroms atlikti.

*69 straipsnis*

**Kompiuterinė duomenų bazė**

1. Kompiuterinėje duomenų bazėje (toliau – duomenų bazė) registruojami kiekvieno 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėjo duomenys, nurodyti paramos paraiškose arba mokėjimo prašymuose.

Ta duomenų bazė visų pirma suteikia galimybę per valstybės narės kompetentingą valdžios instituciją susipažinti su duomenimis, susijusiais su einamaisiais kalendoriniais ir (arba) prekybos metais bei dešimčia ankstesnių metų. Tais atvejais, kai paramos ūkininkams lygiui daromas poveikis dėl duomenų, susijusių su ankstesniais kalendoriniais ir (arba) prekybos metais pradedant 2000 m., duomenų bazė taip pat suteikia galimybę susipažinti su duomenimis, susijusiais su tais metais. Ta duomenų baze taip pat suteikiama galimybė tiesiogiai ir greitai susipažinti su duomenimis, susijusiais su bent ketveriais pastaraisiais iš eilės einančiais kalendoriniais metais ir su duomenimis, susijusiais su daugiametėmis ganyklomis, kaip apibrėžta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1120/2009 ([3]) 2 straipsnio c punkto originaliojoje redakcijoje, laikotarpiais nuo jo taikymo pradžios dienos – su daugiamečiais žolynais ir daugiametėmis ganyklomis, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1dalies h punkte, atveju – bent penkeriais pastaraisiais iš eilės einančiais kalendoriniais metais.

Nukrypstant nuo antros pastraipos, valstybėms narėms, kurios įstojo į Sąjungą 2004 m. ar vėliau, reikalavimas užtikrinti duomenų prieinamumą taikomas tik nuo jų įstojimo dienos.

([1]) 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo ir registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos ir jos produktų ženklinimą ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 (OL L 204, 2000 8 11, p. 1).

([2]) 2003 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 21/2004, nustatantis avių ir ožkų identifikavimo bei registravimo sistemą ir iš dalies pakeičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 bei Direktyvas 92/102/EEB ir 64/432/EEB (OL L 5 2004 1 9, p. 8).

([3]) Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1120/2009 2009 m. spalio 29 d. kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos sistemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos sistemas ūkininkams, III antraštinėje dalyje numatytos bendrosios išmokos sistemos taikymo taisyklės (OL L 316, 2009 12 2, p. 1).

▼B

2. Valstybės narės gali sukurti decentralizuotas duomenų bazes su sąlyga, kad tos duomenų bazės ir duomenų registravimo bei naudojimosi jais administracinės procedūros būtų kuriamos nuosekliai visoje valstybės narės teritorijoje ir būtų suderinamos tarpusavyje, kad būtų galima atlikti kryžmines patikras.

*70 straipsnis*

**Žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistema**

1. Žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistema sukuriama remiantis žemėlapiais, žemės registro dokumentais ar kita kartografine medžiaga. Taikomi kompiuterizuotos geografinės informacinės sistemos metodai, įskaitant aerofotografijų ar erdvinių fotografijų ortovaizdavimą, laikantis vienodo standarto, garantuojančio tikslumą, kuris būtų bent jau lygiavertis 1:10 000, o nuo 2016 m. – 1:5 000 mastelio kartografijai, kartu atsižvelgiant į sklypo kontūrus ir būklę. Tai nustatoma remiantis galiojančiais Sąjungos standartais.

Nepaisant pirmos pastraipos, valstybės narės gali toliau naudotis tokiais metodais, įskaitant aerofotografijų ar erdvinių fotografijų ortovaizdavimą, laikantis vienodo standarto, garantuojančio tikslumą, ►C2 kuris būtų bent jau lygiavertis 1:10 000 masteliui, pagal ilgalaikes sutartis, dėl kurių buvo susitarta iki 2012 m. lapkričio mėn. ◄

2. Valstybės narės užtikrina, kad žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemoje būtų pateiktas referencinis pagrindas siekiant pažymėti ekologiniu požiūriu svarbias vietoves. Tas referencinis pagrindas apima, visų pirma Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnio 3 dalyje nurodytus konkrečius įsipareigojimus ir (arba) aplinkosaugos sertifikavimo sistemas, kurie yra lygiaverčiai to reglamento 46 straipsnyje nurodytai praktikai, prieš tai, kai vėliausiai 2018 paraiškų teikimo metais bus nustatytos šio reglamento 72 straipsnyje nurodytos paraiškų dėl (ES) Nr. 1307/2013 reglamento 43–46 straipsniuose nurodytų išmokų už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio veiklą formos.

*71 straipsnis*

**Teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistema**

1. Teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistema sudaroma galimybė tikrinti teises į išmokas ir atlikti jų bei paramos paraiškų ir žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemos kryžmines patikras.

2. 1 dalyje nurodyta sistema sudaroma galimybė tiesiogiai ir greitai per valstybės narės kompetentingą instituciją susipažinti su duomenimis, susijusiais su mažiausiai ketveriais ankstesniais kalendoriniais metais iš eilės.

*72 straipsnis*

**Paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai**

1. 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėjas kasmet pateikia tiesioginių išmokų paraišką arba mokėjimo prašymą atitinkamai pagal su atitinkamu plotu ir gyvūnais susijusias kaimo plėtros priemones, atitinkamais atvejais nurodydamas:

▼B

a) visus žemės ūkio paskirties sklypus valdoje ►C2 ir ne žemės ūkio paskirties žemės plotą, už kurį prašoma paramos pagal 67 straipsnio 2 dalį; ◄

b) teises į išmokas, kurias prašoma leisti panaudoti;

c) visą kitą informaciją, kuri numatyta šiame reglamente arba reikalinga siekiant įgyvendinti atitinkamus žemės ūkio sektorių teisės aktus, arba kurios prašo atitinkama valstybė narė.

Su plotu siejamų tiesioginių išmokų atveju kiekviena valstybė narė nustato mažiausią žemės ūkio paskirties sklypų, dėl kurių galima pateikti paraiškas, dydį. Tačiau mažiausias dydis negali viršyti 0,3 ha.

▼M3

2. Nukrypdamos nuo šio straipsnio 1 dalies a punkto, valstybės narės gali nuspręsti, kad:

a) ne didesnių kaip 0,1 ha ploto žemės ūkio paskirties sklypų, dėl kurių išmokų paraiška neteikiama, deklaruoti nereikia, su sąlyga, kad bendras tokių sklypų plotas neviršija 1 ha, ir (arba) gali nuspręsti, kad ūkininkas, neteikiantis su plotu siejamos tiesioginės išmokos paraiškos, neprivalo deklaruoti savo žemės ūkio paskirties sklypų tuo atveju, kai bendras plotas neviršija 1 ha. Visais atvejais ūkininkas paraiškoje nurodo, kad jis turi žemės ūkio paskirties sklypų, ir, kompetentingoms institucijoms paprašius, nurodo jų vietą;

b) Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje nurodytoje smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujantys ūkininkai neprivalo deklaruoti žemės ūkio paskirties sklypų, dėl kurių išmokos paraiška neteikiama, nebent tokią deklaraciją reikia pateikti kitos pagalbos ar paramos tikslais.

▼B

3. Valstybės narės, *inter alia*, elektroninėmis priemonėmis pateikia iš anksto nustatytas formas, parengtas atsižvelgiant į ankstesniais metais nustatytus plotus, ir grafinę medžiagą, kurioje nurodoma tų plotų vieta.

Valstybė narė gali nuspręsti, kad paramos paraiška ir mokėjimo prašymas:

a) galioja, jei paramos gavėjas patvirtina, kad nėra praėjusiais metais pateiktos paramos paraiškos ir mokėjimo prašymo pakeitimų;

b) turi būti tik su praėjusiais metais pateiktos paramos paraiškos ir mokėjimo prašymo pakeitimais.

Tačiau Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje nurodytos smulkiųjų ūkininkų sistemos atveju tokia galimybė suteikiama visiems atitinkamiems ūkininkams.

4. Valstybė narė gali nuspręsti, kad bendroji paraiška apimtų kelias ar visas 67 straipsnyje nurodytas paramos sistemas ir priemones arba kitas paramos sistemas ir priemones.

5. Nukrypstant nuo Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71 ([1]), paramos paraiškos, mokėjimo prašymo arba bet kokių papildomų dokumentų, sutarčių ar pranešimų pagal šį skyrių pateikimo ar patikslinimo datos apskaičiavimas pritaikomas prie konkrečių integruotos sistemos reikalavimų. Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, taikytinų terminams, datoms ir laikotarpiams, kai galutinė paraiškų pateikimo ar patikslinimo diena yra valstybinė šventė, šeštadienis arba sekmadienis.

([1]) 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles (OL L 124, 1971 6 8, p. 1).

▼B

*73 straipsnis*

**Paramos gavėjų identifikavimo sistema**

Bendra sistema, registruojančia kiekvieną 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėją, užtikrinama, kad būtų galima nustatyti visas to paties paramos gavėjo pateiktas paramos paraiškas ir mokėjimo prašymus.

*74 straipsnis*

**Atitikties paramos skyrimo sąlygoms tikrinimas ir paramos sumažinimas**

1. Pagal 59 straipsnį valstybės narės per mokėjimo agentūras arba įstaigas, kurias įgaliojo veikti jų vardu, atlieka administracines paramos paraiškų patikras, siekdamos patikrinti, ar jos atitinka paramos skyrimo sąlygas. Tos patikros papildomos patikromis vietoje.

2. Patikrų vietoje tikslais valstybės narės parengia žemės ūkio valdų ir (arba) paramos gavėjų atrankos planą.

3. Valstybės narės žemės ūkio paskirties sklypų patikroms vietoje atlikti gali naudoti nuotolinių stebėjimų ir pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos (GNSS) technologijas.

4. Paramos skyrimo sąlygų nesilaikymo atvejais taikomas 63 straipsnis.

*75 straipsnis*

**Mokėjimas paramos gavėjams**

1. Išmokos pagal 67 straipsnio 2 dalyje nurodytas paramos sistemas ir priemones išmokamos nuo gruodžio 1 d. iki kitų kalendorinių metų birželio 30 d.

Išmokos išmokamos ne daugiau kaip dviem dalinėmis išmokomis per tą laikotarpį.

▼M3

Nepaisant šios dalies pirmos ir antros pastraipų, valstybės narės:

a) iki gruodžio 1 d., bet ne anksčiau kaip spalio 16 d. gali išmokėti 50 % tiesioginių išmokų sumos neviršijančias išankstines išmokas;

b) iki gruodžio 1 d. gali išmokėti 75 % 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos pagal kaimo plėtros politiką teikiamos paramos neviršijančias išankstines išmokas.

Pagal 67 straipsnio 2 dalyje nurodytą kaimo plėtros politiką teikiamos paramos atveju šios dalies pirma ir antra pastraipos taikomos 2019 paraiškų teikimo metais pateiktų paramos paraiškų ar mokėjimo prašymų atžvilgiu.

▼B

2. 1 dalyje nurodytos išmokos nemokamos, kol valstybė narė neužbaigia pagal 74 straipsnį tikrinti atitikties paramos skyrimo sąlygoms.

▼B

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, pagal 67 straipsnio 2 dalyje nurodytą kaimo plėtros politiką suteiktos paramos išankstinės išmokos gali būti išmokėtos po to, kai baigtos administracinės patikros pagal 59 straipsnio 1 dalį.

3. Ekstremaliosios padėties atvejais Komisija priima įgyvendinimo aktus, siekiant išspręsti konkrečias problemas, susijusias su šio straipsnio taikymu, jei tie aktai yra būtini ir pateisinami. Tokiais įgyvendinimo aktais gali būti nukrypstama nuo 1 ir 2 dalių, tačiau tik tiek ir tokiam laikotarpiui, kiek tikrai būtina.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*76 straipsnis*

**Deleguotieji įgaliojimai**

1. Siekiant užtikrinti, kad šiame skyriuje numatyta integruota sistema būtų įgyvendinta veiksmingai, nuosekliai ir nediskriminuojant, tokiu būdu apsaugant Sąjungos finansinius interesus, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) konkrečių terminų apibrėžčių, kurios reikalingos siekiant užtikrinti suderintą integruotos sistemos įgyvendinimą, greta terminų apibrėžčių, kurios numatytos Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 ir Reglamente (ES) Nr. 1305/2013;

b) 67–75 straipsnių atvejais – taisyklių dėl išsamesnių priemonių, būtinų siekiant užtikrinti atitiktį šiame reglamente arba žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytiems kontrolės reikalavimams, kurių turi imtis valstybės narės gamintojų, tarnybų, įstaigų, organizacijų ar kitų veiklos vykdytojų, pavyzdžiui, skerdyklų arba asociacijų, dalyvaujančių teikiant paramą, atžvilgiu tais atvejais, kai šiame reglamente nenumatyta atitinkamų administracinių nuobaudų; tokios priemonės kuo labiau *mutatis mutandis* atitinka 77 straipsnio 1–5 dalyse išdėstytas nuostatas dėl nuobaudų.

2. Siekiant užtikrinti, kad pagal 72 straipsnyje numatytas paramos paraiškas skiriamos lėšos būtų tinkamai paskirstytos teisę į jas turintiems paramos gavėjams ir kad būtų galima patikrinti, ar tie paramos gavėjai vykdo su tuo susijusias pareigas, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) 70 straipsnyje numatytos žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemos ir 73 straipsnyje numatyto gavėjų identifikavimo pagrindinių savybių, techninių taisyklių, įskaitant dėl atitinkamų leistinų nuokrypių kontroliniams sklypams patikslinti, atsižvelgiant į sklypo kontūrus ir būklę, taip pat įskaitant šalia sklypo esančių kraštovaizdžio elementų įtraukimo taisykles, ir kokybės reikalavimų;

b) 71 straipsnyje numatytos teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistemos pagrindinių savybių, techninių taisyklių ir kokybės reikalavimų;

c) taisyklių, kuriomis apibrėžiamas paramos apskaičiavimo pagrindas, įskaitant veiksmų tam tikrais atvejais, kai paramos skyrimo reikalavimus atitinkančiuose plotuose yra kraštovaizdžio elementų arba medžių, taisykles; daugiamečių žolynų atveju šiomis taisyklėmis

▼B

sudaroma galimybė valstybėms narėms laikyti, kad pavieniai kraštovaizdžio elementai ir medžiai, kurių bendras plotas neviršija tam tikros kontrolinio sklypo ploto procentinės dalies, automatiškai sudaro reikalavimus atitinkančio ploto dalį nereikalaujant jų tuo tikslu pažymėti žemėlapyje.

*77 straipsnis*

**Administracinių nuobaudų taikymas**

1. 63 straipsnio 2 dalyje nurodytų administracinių nuobaudų atveju šis straipsnis taikomas tuomet, kai nesilaikoma atitikties kriterijų, įsipareigojimų ar kitų pareigų, atsirandančių taikant 67 straipsnio 2 dalyje nurodytas paramos taisykles.

2. Administracinė nuobauda neskiriama tuo atveju, kai:

a) reikalavimų nesilaikoma dėl *force majeure*;

b) reikalavimų nesilaikoma dėl akivaizdžių klaidų, kaip nurodyta 59 straipsnio 6 dalyje;

c) reikalavimų nesilaikoma dėl kompetentingos valdžios institucijos arba kitos institucijos klaidos ir jei šios klaidos pagrįstai negalėjo aptikti asmuo, kuriam gali būti paskirta administracinė nuobauda;

d) atitinkamas asmuo gali kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, jog jis nėra kaltas dėl 1 dalyje nurodytų pareigų nevykdymo arba jei kompetentinga valdžios institucija kitais būdais įsitikina, kad atitinkamas asmuo nėra kaltas;

e) reikalavimo, įskaitant atvejus, reikalavimas, išreikštas ribiniu dydžiu, kurį nustato Komisija pagal 7 dalies b punktą, nesilaikymas yra mažareikšmis;

f) kitais atvejais nėra tikslinga skirti nuobaudą – tai nustato Komisija pagal 7 dalies b punktą.

3. Administracinės nuobaudos gali būti paskirtos pagalbos ar paramos gavėjams, įskaitant jų grupes ar asociacijas, kuriems taikomos 1 dalyje nurodytose taisyklėse nustatytos pareigos.

4. Administracinės nuobaudos gali būti šių formų:

a) pagal paramos paraiškas arba mokėjimo prašymus, kuriems turėjo įtakos reikalavimų nesilaikymas, ir (arba) pagal ankstesnių arba vėlesnių metų paramos paraiškas arba mokėjimo prašymus išmokėtos ar išmokėtinos pagalbos ar paramos sumos sumažinimas;

b) sumos, apskaičiuotos remiantis kiekiu ir (arba) laiku, susijusiu su reikalavimų nesilaikymu, mokėjimo;

c) teisės dalyvauti atitinkamoje paramos sistemoje arba priemonėje neskyrimas.

5. Administracinės nuobaudos yra proporcingos ir jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į nustatyto reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą, ir neviršija šių ribų:

a) administracinės nuobaudos suma atitinkamais metais, kaip nurodyta 4 dalies a punkte, neviršija 100 % paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų sumų;

▼B

b) atitinkamų metų administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies b punkte, neviršija 100 % paramos paraiškų ar mokėjimo prašymų sumos, kurios atžvilgiu taikoma nuobauda;

c) 4 dalies c punkte nurodytą paramos neskyrimą galima nustatyti ne ilgiau kaip trejiems metams iš eilės; šis laikotarpis gali būti atnaujintas, jei pakartotinai nesilaikoma reikalavimų.

6. Nepaisant 4 ir 5 dalių, Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje nurodyto mokėjimo atveju administracinės nuobaudos forma yra pagal tą reglamentą išmokėtų ar išmokėtinų išmokų sumažinimas.

Šioje dalyje nurodytos administracinės nuobaudos turi būti proporcingos ir jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą.

Tokių atitinkamais metais paskirtų administracinių nuobaudų suma pirmuosius dvejus Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriaus taikymo metus (2015–2016 paraiškų teikimo metai) neviršija 0 % Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje nurodytos išmokos, kurią atitinkamas ūkininkas turėtų teisę gauti, jei ūkininkas atitiktų sąlygas tai išmokai gauti, sumos, trečiais taikymo metais (2017 paraiškų teikimo metai) – 20 %, o pradedant ketvirtais taikymo metais (2018 paraiškų teikimo metai) – 25 %.

7. Siekiant atsižvelgti į, viena vertus, nuobaudų, kurios turi būti skiriamos, atgrasomą poveikį ir, kita vertus, į kiekvienos 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos sistemos ar priemonės specialius požymius, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) 4 dalyje pateiktame sąraše nurodytos administracinės nuobaudos ir konkretaus dydžio kiekvienos paramos sistemos ar priemonės ir atitinkamo 3 dalyje nurodyto asmens atveju, neviršijant 5 ir 6 dalyse nustatytų ribų, nustatymo, ir dėl nekiekybinio pobūdžio reikalavimų nesilaikymo atvejais, kuriuos turi taikyti valstybės narės;

b) atvejų, kuriais administracinės nuobaudos neskiriamos, kaip nurodyta 2 dalies f punkte.

8. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias procedūrines ir technines taisykles, siekiant suderinti šio straipsnio įgyvendinimą, dėl:

a) taisykles dėl administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo;

b) reikalavimų nesilaikymo pripažinimo mažareikšmiu išsamias taisykles, įskaitant kiekybinio ribinio dydžio, kuris išreikštas nustatytos srities arba reikalavimus atitinkančios pagalbos ar paramos sumos nominaliąja verte ir (arba) procentiniu dydžiu, bet kuris turi būti ne mažesnis nei 0,5 %, nustatymą.

▼B

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*78 straipsnis*

**Įgyvendinimo įgaliojimai**

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato:

a) 69 straipsnyje numatytos kompiuterinės duomenų bazės pagrindines savybes, technines taisykles ir kokybės reikalavimus;

b) taisykles dėl 72 straipsnyje numatytų paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų, taip pat teisių į išmokas paraiškų, įskaitant galutinę paraiškų pateikimo dieną, reikalavimus dėl būtiniausios informacijos, kuri turi būti pateikta paraiškose, paramos paraiškų keitimo arba atsiėmimo nuostatas, reikalavimo pateikti paramos paraiškas taikymo išimtį ir nuostatas, pagal kurias valstybės narės gali taikyti supaprastintas procedūras arba ištaisyti akivaizdžias klaidas;

c) patikrų, kuriomis siekiama patikrinti, ar vykdomos pareigos, ir paramos paraiškoje arba mokėjimo prašyme pateiktos informacijos tikslumą ir išsamumą, vykdymo taisykles, įskaitant taisykles dėl matavimams taikomų nuokrypių atliekant patikras vietoje;

d) technines specifikacijas, reikalingas tam, kad šis skyrius būtų vienodai įgyvendinamas;

e) taisykles, taikomas tais atvejais, kai valdą perleidžiant kitam subjektui kartu perleidžiamos visos dar neįvykdytos pareigos dėl atitikties atitinkamos paramos skyrimo kriterijams;

f) 75 straipsnyje nurodytų išankstinių išmokų mokėjimo taisykles.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*III SKYRIUS*

***Sandorių tikrinimas***

*79 straipsnis*

**Taikymo sritis ir apibrėžtys**

1. Šiame skyriuje nustatomos specialios taisyklės dėl subjektų, kurie gauna arba moka su EŽŪGF finansavimo sistema tiesiogiai arba netiesiogiai susijusias išmokas, arba jų atstovų (toliau – įmonės) komercinių dokumentų tikrinimo siekiant išsiaiškinti, ar sandoriai, kurie yra EŽŪGF finansavimo sistemos dalis, buvo faktiškai atlikti ir ar jie buvo atlikti teisingai.

▼B

2. Šis skyrius netaikomas priemonėms, kurios priklauso šios antraštinės dalies II skyriuje nurodytai integruotai sistemai. Kad būtų reaguojama į sektorinių žemės ūkio teisės aktų pasikeitimus ir užtikrinamas šiame skyriuje nustatytos *ex post* kontrolės sistemos veiksmingumas, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas priemonių, kurios dėl jų rengimo ir kontrolės reikalavimų nėra tinkamos papildomai *ex post* kontrolei tikrinant komercinius dokumentus atlikti ir kurios dėl šios priežasties nėra taip tikrinamos pagal šį skyrių, sąrašas.

3. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) komercinis dokumentas – visos buhalterinės knygos, registrai, kvitai ir patvirtinamieji dokumentai, sąskaitos, gamybos ir kokybės įrašai bei korespondencija, susijusi su įmonės komercine veikla, taip pat komerciniai duomenys, neatsižvelgiant į jų formą, įskaitant elektronine forma saugomus duomenis, jei tie dokumentai ar duomenys yra tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su 1 dalyje nurodytais sandoriais;

b) trečioji šalis – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs su sandoriais, atliktais pagal EŽŪGF finansavimo sistemą.

*80 straipsnis*

**Valstybių narių atliekamas tikrinimas**

1. Valstybės narės vykdo sistemingą įmonių komercinių dokumentų tikrinimą atsižvelgdamos į tikrintinų sandorių pobūdį. Valstybės narės užtikrina, jog tikrinamos įmonės būtų parenkamos taip, kad būtų kuo geriau užtikrintas pažeidimų prevencijos ir aptikimo priemonių veiksmingumas. Atrenkant įmones atsižvelgiama, *inter alia*, į finansinę įmonių svarbą toje sistemoje ir kitus rizikos veiksnius.

2. Tam tikrais atvejais 1 dalyje numatytas tikrinimas taikomas ir fiziniams bei juridiniams asmenims, su kuriais yra susijusios įmonės, ir kitiems fiziniams bei juridiniams asmenims, kurie gali būti svarbūs siekiant 81 straipsnyje nustatytų tikslų.

3. Pagal šį skyrių vykdomas tikrinimas neturi poveikio patikroms, atliekamoms pagal 47 ir 48 straipsnius.

*81 straipsnis*

**Tikrinimo tikslai**

1. Tikrinamų pirminių duomenų teisingumui patvirtinti atliekamas atitinkamas skaičius kryžminių patikrų, įskaitant, jei reikia, trečiųjų šalių komercinių dokumentų patikras, kurios atliekamos atsižvelgiant į rizikos laipsnį ir kurios apima:

a) palyginimus su tiekėjų, klientų, vežėjų ir kitų trečiųjų šalių komerciniais dokumentais;

▼B

b) jei reikia, atsargų kiekio ir pobūdžio fizines patikras;

c) palyginimus su užregistruotais finansinių srautų, kurie yra pagal EŽŪGF finansavimo sistemą atliekamų sandorių rezultatas arba priežastis, duomenimis; ir

d) buhalterinės apskaitos arba finansinių veiksmų įrašų patikras, iš kurių rezultatų tikrinimo metu matyti, kad mokėjimo agentūros turimi dokumentai, kuriais pagrindžiamas paramos išmokėjimas paramos gavėjui, yra teisingi.

2. Visų pirma tais atvejais, kai įmonių reikalaujama tvarkyti specialią atsargų apskaitą pagal Sąjungos ar nacionalines nuostatas, tie apskaitos įrašų duomenys atitinkamais atvejais lyginami su komerciniais dokumentais ir prireikus su faktiniais atsargų kiekiais.

3. Atrenkant tikrintinus sandorius visapusiškai atsižvelgiama į rizikos laipsnį.

*82 straipsnis*

**Galimybė susipažinti su komerciniais dokumentais**

1. Už įmonę atsakingi asmenys ar trečioji šalis užtikrina, kad visi komerciniai dokumentai ir papildoma informacija būtų pateikti už tikrinimą atsakingiems pareigūnams ar asmenims, įgaliotiems tai atlikti jų vardu. Elektronine forma saugomi duomenys pateikiami atitinkamoje duomenų laikmenoje.

2. Už tikrinimą atsakingi pareigūnai ar asmenys, įgalioti tai atlikti jų vardu, gali reikalauti, kad jiems būtų pateikti 1 dalyje nurodytų dokumentų išrašai arba kopijos.

3. Jei per tikrinimą, vykdomą pagal šį skyrių, įmonės tvarkomi komerciniai dokumentai laikomi netinkamais tikrinimo reikmėms, įmonei nurodoma ateityje tokius įrašus tvarkyti taip, kaip reikalauja už tikrinimą atsakinga valstybė narė, nedarant poveikio pareigoms, nustatytoms kitais su atitinkamu sektoriumi susijusiais reglamentais.

Valstybės narės nustato datą, nuo kurios turi būti daromi tie įrašai.

Jei visi pagal šį skyrių tikrintini komerciniai dokumentai arba jų dalis yra laikomi įmonėje, kuri priklauso tai pačiai bendrai valdomai komercinei įmonių grupei, partnerystei arba asociacijai, kaip ir tikrinama įmonė, neatsižvelgiant į tai, ar ji įsisteigusi Sąjungos teritorijoje, ar už jos ribų, ji tuos komercinius dokumentus už tikrinimą atsakingiems pareigūnams pateikia už tikrinimą atsakingų valstybių narių nurodytoje vietoje ir nurodytu laiku.

▼B

4. Valstybės narės užtikrina, kad už tikrinimą atsakingi pareigūnai turėtų teisę patys konfiskuoti komercinius dokumentus ar nurodyti juos konfiskuoti. Šia teise naudojamasi deramai atsižvelgiant į atitinkamas nacionalines nuostatas ir ji nedaro poveikio taisyklių, reglamentuojančių procesinius veiksmus, susijusius su dokumentų konfiskavimu baudžiamosiose bylose, taikymui.

*83 straipsnis*

**Tarpusavio pagalba**

1. Valstybės narės padeda viena kitai vykdyti šiame skyriuje numatytą tikrinimą šiais atvejais:

a) kai įmonė arba trečioji šalis yra įsisteigusi kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje atitinkama suma buvo ar turėjo būti išmokėta arba gauta;

b) kai įmonė arba trečioji šalis yra įsteigta kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje gali būti gauti tikrinimui reikalingi dokumentai ir informacija.

Komisija gali koordinuoti bendrus veiksmus, kuriais dvi ar daugiau valstybių narių viena kitai teikia tarpusavio pagalbą.

2. Per pirmuosius tris mėnesius, einančius po EŽŪGF finansinių metų, kuriais buvo atliktas mokėjimas, valstybės narės Komisijai nusiunčia trečiojoje šalyje įsisteigusių įmonių, su kuriomis susijusi suma buvo ar turėjo būti išmokėta arba gauta toje valstybėje narėje, sąrašą.

3. Jei, tikrinant įmonę pagal 80 straipsnį, ypač atliekant kryžmines patikras pagal 81 straipsnį, kitoje valstybėje reikia papildomos informacijos, gali būti pateikiami specialūs tikrinimo prašymai, kuriuose nurodomos šio prašymo priežastys. Per vieną mėnesį nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos Komisijai išsiunčiama ketvirtinė tokių specialių prašymų apžvalga. Komisija gali reikalauti, kad būtų pateikta atskirų prašymų kopija.

Tikrinimo prašymas patenkinamas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo jo gavimo; apie tikrinimo rezultatus nedelsiant pranešama prašymą pateikusiai valstybei narei ir Komisijai. Pranešimas Komisijai išsiunčiamas kas ketvirtį per vieną mėnesį nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos.

*84 straipsnis*

**Programavimas**

1. Valstybės narės sudaro pagal 80 straipsnį vykdomo patikrinimo programas kitam tikrinimo laikotarpiui.

2. Kasmet iki balandžio 15 d. valstybės narės nusiunčia Komisijai savo programą, kaip nurodyta 1 dalyje, ir joje pateikia:

a) įmonių, kurios bus tikrinamos, skaičių bei jų suskirstymą pagal sektorius, remiantis su jomis susijusiomis sumomis;

▼B

b) programai sudaryti taikytus kriterijus.

3. Valstybių narių sudarytas ir Komisijai persiųstas programas valstybės narės imasi įgyvendinti, jei per aštuonias savaites Komisija nepateikia pastabų.

4. 3 dalis *mutatis mutandis* taikoma valstybių narių atliekamiems programos pakeitimams.

5. Komisija bet kuriuo etapu gali paprašyti įtraukti tam tikrą įmonių kategoriją į valstybės narės programą.

6. Įmonės, kurių atžvilgiu gautų arba išmokėtų lėšų suma buvo mažesnė nei 40 000 EUR, tikrinamos pagal šį skyrių tik dėl ypatingų priežasčių, kurias nurodo valstybės narės 1 dalyje nurodytoje savo metinėje programoje arba Komisija bet kuriame pasiūlytame tos programos pakeitime. Kad būtų atsižvelgta į ekonominius pokyčius, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais keičiamas 40 000 EUR ribinis dydis.

*85 straipsnis*

**Specialieji departamentai**

1. Kiekvienoje valstybėje narėje specialus departamentas yra atsakingas už šio skyriaus taikymo stebėseną. Šie departamentai visų pirma atsako už:

a) pareigūnų, tiesiogiai įdarbintų to specialaus departamento, vykdomą šiame skyriuje numatytą tikrinimą; arba

b) tikrinimo, kurį vykdo kitiems departamentams priklausantys pareigūnai, koordinavimą ir bendrąją priežiūrą.

Valstybės narės taip pat gali numatyti, jog pagal šį skyrių vykdomas tikrinimas būtų paskirstytas tarp specialiojo departamento ir kitų nacionalinių departamentų, jei pirmasis būtų atsakingas už jų koordinavimą.

2. Už šio skyriaus taikymą atsakingas (-i) departamentas (-ai) organizuojamas (-i) taip, kad būtų nepriklausomas (-i) nuo departamentų ar departamentų padalinių, kurie yra atsakingi už išmokų išmokėjimą ir iki išmokėjimo vykdomą tikrinimą.

3. Siekiant užtikrinti, kad šis skyrius būtų taikomas tinkamai, 1 dalyje nurodytas specialusis departamentas imasi visų būtinų priemonių šiame skyriuje nurodytoms užduotims atlikti, o atitinkama valstybė narė šiuo tikslu jam suteikia visus būtinus įgaliojimus.

4. Valstybės narės priima reikiamas priemones, kuriomis baudžiami fiziniai arba juridiniai asmenys, neįvykdę šiame skyriuje nustatytų pareigų.

▼B

*86 straipsnis*

**Ataskaitos**

1. Pasibaigus tikrinimo laikotarpiui, iki sausio 1 d. valstybės narės Komisijai nusiunčia išsamią ataskaitą apie šio skyriaus taikymą.

2. Valstybės narės ir Komisija reguliariai keičiasi nuomonėmis apie šio skyriaus taikymą.

*87 straipsnis*

**Galimybė susipažinti su informacija ir Komisijos atliekamas tikrinimas**

1. Laikantis atitinkamų nacionalinių teisės aktų Komisijos pareigūnai turi galimybę susipažinti su visais dokumentais, parengtais iki pagal šį skyrių organizuoto tikrinimo arba po jo, ir su turimais duomenimis, įskaitant saugomus duomenų tvarkymo sistemose. Paprašius tie duomenys pateikiami atitinkamoje duomenų laikmenoje.

2. 80 straipsnyje nurodytą tikrinimą vykdo valstybių narių pareigūnai. Komisijos pareigūnai gali dalyvauti vykdant šį tikrinimą. Jie patys negali naudotis nacionaliniams pareigūnams suteiktais tikrinimo įgaliojimais. Tačiau jie turi galimybę patekti į tas pačias patalpas ir susipažinti su tais pačiais dokumentais, kaip ir valstybių narių pareigūnai.

3. Vykdant tikrinimą pagal 83 straipsnį, prašymą pateikusios valstybės narės pareigūnai, prašymą gavusiai valstybei narei sutikus, gali dalyvauti vykdant tikrinimą prašymą gavusioje valstybėje narėje ir turi galimybę patekti į tas pačias patalpas ir susipažinti su tais pačiais dokumentais, kaip ir tos valstybės narės pareigūnai.

Prašymą pateikusios valstybės narės pareigūnai, dalyvaujantys valstybėje narėje, kuriai pateiktas prašymas, vykdomame tikrinime, privalo galėti bet kuriuo metu pateikti savo oficialių pareigų įrodymą. Tikrinimą visada vykdo valstybės narės, kuriai pateiktas prašymas, pareigūnai.

4. Nedarant poveikio reglamentų (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 nuostatoms, jei nacionalinėmis baudžiamojo proceso nuostatomis numatyta, kad kai kuriuos veiksmus atlieka tik specialiai nacionaline teise paskirti pareigūnai, nei Komisijos pareigūnai, nei 3 dalyje nurodyti valstybės narės pareigūnai šiuose veiksmuose nedalyvauja. Bet kuriuo atveju, jie niekada nedalyvauja visų pirma patikrinimuose namuose arba oficialiose asmenų apklausose, vykdomose pagal valstybės narės baudžiamąją teisę. Tačiau jie turi galimybę susipažinti su taip įgyta informacija.

▼B

*88 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

Komisija, jei reikia, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles siekiant vienodai taikyti šį skyrių ir kurios visų pirma susijusios su:

a) 80 straipsnyje nurodyto tikrinimo vykdymo aspektais – tikrintinų įmonių atranka, tikrinimo mastu ir tvarkaraščiu;

b) komercinių dokumentų išsaugojimu ir saugotinų dokumentų arba registruotinų duomenų rūšimis;

c) 83 straipsnio 1 dalyje nurodytų bendrų veiksmų atlikimu ir koordinavimu;

d) nurodymais ir reikalavimais dėl prašymų turinio, formos ir pateikimo būdo, taip pat dėl informacijos, kurios reikalaujama pagal šį skyrių, turinio, formos, pranešimo apie ją, jos pateikimo ir keitimosi ja būdo;

e) pagal šį reglamentą reikalingos informacijos paskelbimo sąlygų ir būdų arba specialių taisyklių ir sąlygų, pagal kurias ši informacija platinama ar Komisijos pateikiama valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms;

f) 85 straipsnyje nurodytų specialiųjų departamentų atsakomybe;

g) 86 straipsnyje nurodytų ataskaitų turiniu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*IV SKYRIUS*

***Kitos nuostatos dėl patikrų ir nuobaudų***

*89 straipsnis*

**Su prekybos taisyklėmis susijusios kitos patikros ir nuobaudos**

1. Valstybės narės imasi priemonių siekdamos užtikrinti, kad Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 119 straipsnio 1 dalyje nurodyti produktai, nebūtų pateikiami rinkai arba būtų pašalinami iš jos, jei jie nėra paženklinti pagal to reglamento nuostatas.

2. Nedarant poveikio jokioms specialioms nuostatoms, kurias Komisija gali priimti pagal 1 straipsnį, importuojant Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 189 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytus produktus atliekamos patikros, per kurias nustatoma, ar laikomasi to straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų.

3. Valstybės narės atlieka rizikos analize grindžiamas patikras, siekdamos patikrinti, ar Reglamento (ES) 1308/2013 I priede nurodyti produktai atitinka to reglamento II dalies II antraštinės dalies I skyriaus I skirsnyje nustatytas taisykles ir, jei reikia, taiko administracines nuobaudas.

▼B

4. ►C2 Nedarant poveikio aktams dėl vyno sektoriaus, priimtiems remiantis 64 straipsniu, ◄ Sąjungos taisyklių vyno sektoriuje pažeidimo atveju valstybės narės taiko proporcingas, veiksmingas ir atgrasomas administracines nuobaudas. Tokios nuobaudos netaikomos 64 straipsnio 2 dalies a–d punktuose nurodytais atvejais ir kai reikalavimų nesilaikymas yra mažareikšmis.

5. Siekiant apsaugoti Sąjungos lėšas ir Sąjungos vyno tapatumą, kilmę ir kokybę, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) analitinio izotopinių duomenų, kurie padės aptikti sukčiavimo atvejus, banko, kurį sudarytų valstybių narių surinkti mėginiai, įsteigimo;

b) kontrolės įstaigų ir jų tarpusavio pagalbos taisyklių;

c) bendro valstybių narių duomenų naudojimo taisyklių;

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, patvirtinančius visas priemones, būtinas:

a) su analitiniu izotopinių duomenų, kurie padės aptikti sukčiavimo atvejus, banku ir pačių valstybių narių duomenų bankais susijusioms procedūroms;

b) su kontrolės valdžios institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba susijusioms procedūroms;

c) 3 dalyje nurodytos pareigos atveju – atitikties prekybos standartams patikrų atlikimo taisyklėms, taisyklėms dėl valdžios institucijų, atsakingų už patikrų vykdymą, taip pat dėl jų turinio, dažnumo ir prekybos etapo, kuriuo tos patikros atliekamos.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*90 straipsnis*

**Su kilmės vietos nuorodomis, geografinėmis nuorodomis ir saugomais tradiciniais terminais susijusios patikros**

1. Valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad sustabdytų neteisėtą saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų ir saugomų tradicinių terminų naudojimą, nurodytą Reglamente (ES) Nr. 1308/2013.

▼B

2. Valstybės narės pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 882/2004 ([1]) 4 straipsnyje nustatytus kriterijus paskiria kompetentingą instituciją, atsakingą už Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 2 dalies II antraštinės dalies I skyriaus II skirsnyje nustatytų pareigų vykdymo patikras, ir užtikrina, kad visi tų įpareigojimų besilaikantys veiklos vykdytojai turėtų teisę būti įtraukti į patikrų sistemą.

3. 2 dalyje nurodyta kompetentinga valdžios institucija arba viena ar kelios kontrolės įstaigos, apibrėžtos Reglamento (EB) Nr. 882/2004 2 straipsnio antros pastraipos 5 punkte ir veikiančios kaip produktų sertifikavimo įstaigos pagal to reglamento 5 straipsnyje nustatytus kriterijus, Sąjungoje užtikrina, kad kasmet vyno gamybos etapu ir išpilstymo etapu arba po jo būtų tikrinama jo atitiktis produkto specifikacijai.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl:

a) pranešimų, kuriuos valstybės narės turi pateikti Komisijai;

b) taisyklių dėl valdžios institucijos, kuri atsako už atitikties produkto specifikacijai tikrinimą, įskaitant tuos atvejus, kai geografinis rajonas yra trečiojoje šalyje;

c) veiksmų, kuriuos turi įgyvendinti valstybės narės, kad užkirstų kelią neteisėtam saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų naudojimui ir saugomų tradicinių terminų naudojimui;

d) patikrų ir tikrinimų, kuruos turi atlikti valstybės narės, įskaitant bandymus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

## VI ANTRAŠTINĖ DALIS

## KOMPLEKSINĖ PARAMA

### *I SKYRIUS*

### *Taikymo sritis*

#### *91 straipsnis*

#### Bendrasis principas

1. Kai 92 straipsnyje nurodytas paramos gavėjas nesilaiko 93 straipsnyje nustatytų kompleksinės paramos taisyklių, tam paramos gavėjui skiriama administracinė nuobauda.

2. 1 dalyje nurodyta administracinė nuobauda taikoma tik tuo atveju, jei reikalavimų nesilaikymas yra veikimo arba neveikimo, dėl kurio tiesiogiai atsakingas atitinkamas paramos gavėjas, rezultatas ir jei tenkinama viena arba abi šios papildomos sąlygos:

([1]) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL L 165, 2004 4 30, p. 1).

▼B

a) reikalavimų nesilaikymas yra susijęs su paramos gavėjo vykdoma žemės ūkio veikla;

b) tai susiję su paramos gavėjo valdos plotu.

Tačiau miško plotų atveju ši nuobauda netaikoma, jeigu nėra paprašyta paramos atitinkamam plotui pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a punktą ir 30 bei 34 straipsnius.

3. Šioje antraštinėje dalyje:

a) valda – visi 92 straipsnyje nurodyto paramos gavėjo valdomi gamybos vienetai ir plotai, esantys vienos valstybės narės teritorijoje;

b) reikalavimas – kiekvienas atskiras II priede nurodytas teisės aktų nustatytas valdymo reikalavimas pagal Sąjungos teisę, nustatytas atitinkamame akte, ir kuris skiriasi savo esme nuo visų kitų to paties akto reikalavimų.

*92 straipsnis*

**Paramos gavėjai**

91 straipsnis taikomas paramos gavėjams, kurie gauna tiesiogines išmokas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013, išmokas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 46 ir 47 straipsnius ir metines priemokas pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, 28–31, 33 ir 34 straipsnius.

Tačiau 91 straipsnis netaikomas paramos gavėjams, kurie dalyvauja smulkiųjų ūkininkų sistemoje, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje. Tame straipsnyje numatyta nuobauda taip pat netaikoma paramai, nurodytai Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 9 dalyje.

*93 straipsnis*

**Kompleksinės paramos taisyklės**

1. Kompleksinės paramos taisyklės apima Sąjungos teise nustatytus valdymo reikalavimus ir nacionaliniu lygiu nustatytus geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus, kaip išvardyta II priede, susiję su šiomis sritimis:

a) aplinka, klimato kaita ir gera agrarine žemės būkle;

b) žmonių, gyvūnų ir augalų sveikata;

c) gyvūnų gerove.

2. Taikomi galiojantys II priede nurodyti su teisės aktais nustatytais valdymo reikalavimais susiję aktai, o direktyvų atveju – valstybių narių įgyvendintos nuostatos.

▼B

3. Be to, 2015 m. ir 2016 m. į kompleksinės paramos taisykles įtraukiamas ir daugiamečių ganyklų išlaikymas. Valstybės narės, kurios 2004 m. sausio 1 d. buvo Sąjungos narės, užtikrina, kad žemė, kuri 2003 m. paramos už plotą paraiškų teikimo dieną buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų. Valstybės narės, kurios Sąjungos narėmis tapo 2004 m., užtikrina, kad žemė, kuri 2004 m. gegužės 1 d. buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų. Bulgarija ir Rumunija užtikrina, kad žemė, kuri 2007 m. sausio 1 d. buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų. Kroatija užtikrina, kad žemė, kuri 2013 m. liepos 1 d. buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų.

Pirma pastraipa netaikoma daugiamečių ganyklų žemei, kurią ketinama apželdinti mišku, jei toks apželdinimas mišku yra suderinamas su aplinka ir neapima kalėdinių eglučių ar greito augimo trumpai auginamų rūšių želdynų.

4. Siekiant atsižvelgti į 3 dalies elementus, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojamai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose nustatomos taisyklės dėl daugiamečių ganyklų išlaikymo, visų pirma siekiant užtikrinti, kad ūkininkų lygiu būtų imamasi priemonių išlaikyti daugiametes ganyklas, įskaitant individualias vykdytinas pareigas, pavyzdžiui, pareigą vėl grąžinti žemei daugiamečių ganyklų paskirtį, jei nustatoma, kad daugiamečių ganyklų žemės santykinė dalis mažėja.

Siekiant užtikrinti teisingą valstybių narių ir individualių ūkininkų pareigų vykdymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi privalomo išlaikyti daugiamečių ganyklų ir žemės ūkio paskirties žemės santykio nustatymo sąlygos ir metodai.

5. 3 ir 4 dalyse „daugiametė ganykla“ – tai daugiametė ganykla, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1120/2009 2 straipsnio c punkto originaliojoje redakcijoje.

*94 straipsnis*

**Su gera agrarine ir aplinkosaugos būkle susijusios valstybių narių pareigos**

Valstybės narės užtikrina, ►C2 kad būtų išlaikoma viso žemės ūkio paskirties žemės ploto, įskaitant gamybos tikslais nebenaudojamą žemę, gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė. ◄ Valstybės narės, remdamosi II priedu ir atsižvelgdamos į konkrečias atitinkamų teritorijų charakteristikas, įskaitant dirvos būklę ir klimato sąlygas, taikomas ūkininkavimo

▼B

sistemas, žemėnaudą, sėjomainą, ūkininkavimo praktiką ir ūkių struktūras, nacionaliniu arba regionų lygiu nustato būtiniausius paramos gavėjams taikomus geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus.

Valstybės narės nenustato būtiniausių reikalavimų, kurie nėra nustatyti II priede.

*95 straipsnis*

**Informacija paramos gavėjams**

Valstybės narės atitinkamiems paramos gavėjams pateikia reikalavimų ir standartų, kurie turi būti taikomi ūkių lygiu, sąrašą ir aiškią bei tikslią informaciją apie juos, jei įmanoma – elektroninėmis priemonėmis.

*II SKYRIUS*

***Su kompleksine parama susijusi kontrolės sistema ir administracinės nuobaudos***

*96 straipsnis*

**Kompleksinės paramos patikros**

1. Valstybės narės atitinkamais atvejais naudojasi V antraštinės dalies II skyriuje nustatyta integruota sistema, visų pirma 68 straipsnio 1 dalies a, b, d, e ir f punktais.

Kompleksinės paramos taisyklių laikymuisi užtikrinti valstybės narės gali naudoti jau turimas administravimo ir kontrolės sistemas.

Tos sistemos, visų pirma pagal Tarybos direktyvą 2008/71/EB ([1]) ir reglamentus (EB) Nr. 1760/2000 bei (EB) Nr. 21/2004 sukurta gyvulių identifikavimo ir registravimo sistema turi būti suderinamos su šio reglamento V antraštinės dalies II skyriuje nurodyta integruota sistema.

2. Priklausomai nuo reikalavimų, standartų, aktų ar kompleksinės paramos sričių, valstybės narės gali nuspręsti vykdyti administracines patikras, visų pirma tas, kurios jau yra numatytos kontrolės sistemose, siejamose su atitinkamais kompleksinės paramos reikalavimams, standartais, aktais ar sritimis.

3. Valstybės narės atlieka patikras vietoje, kad patikrintų, ar paramos gavėjas vykdo šioje antraštinėje dalyje nustatytas pareigas.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina patikrų, kuriomis tikrinama, ar vykdomos šioje antraštinėje dalyje nurodytos pareigos, vykdymo taisykles, įskaitant taisykles, kuriomis sudaroma galimybė atliekant rizikos analizę atsižvelgti į šiuos veiksnius:

([1]) 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/71/EB dėl kiaulių identifikavimo ir registravimo (OL L 213, 2008 8 8, p. 31).

▼B

a) ūkininko dalyvavimą ūkių konsultavimo sistemoje, kaip numatyta šio reglamento III antraštinėje dalyje;

b) ūkininko dalyvavimą sertifikavimo sistemoje, jei ji apima tam tikrus reikalavimus ir standartus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*97 straipsnis*

**Administracinių nuobaudų taikymas**

1. 91 straipsnyje numatyta administracinė nuobauda taikoma tais atvejais, kai kuriuo nors atitinkamų vienų kalendorinių metų (toliau – atitinkami kalendoriniai metai) laiku nesilaikoma kompleksinės paramos taisyklių ir dėl šio nesilaikymo yra tiesiogiai atsakingas paramos gavėjas, atitinkamais kalendoriniais metais pateikęs paramos paraišką arba mokėjimo prašymą.

Pirma pastraipa *mutatis mutandis* taikoma paramos gavėjams, kurie, kaip paaiškėjo, bet kuriuo metu per trejų metų laikotarpį, kuris prasidėjo nuo metų, einančių po kalendorinių metų, kuriais buvo skirta pirmoji išmoka pagal perplanavimo ir konversijos paramos programas, sausio 1 d. arba bet kuriuo metu per vienų metų laikotarpį, kuris prasidėjo metų, einančių po kalendorinių metų, kuriais buvo skirta išmoka pagal Reglamente (ES) Nr1308/2013 nurodytas neprinokusio derliaus nuėmimo programas, sausio 1 d. (toliau – atitinkami metai), nesilaikė kompleksinės paramos taisyklių.

2. Tais atvejais, kai atitinkamais kalendoriniais metais arba atitinkamais metais žemė buvo perleista, 1 dalis taip pat taikoma, kai reikalavimų nesilaikoma dėl veikimo ar neveikimo, dėl kurių tiesiogiai atsakingas asmuo, kuris perleido tą žemės ūkio paskirties žemę arba kuriam ji buvo perleista. Nukrypstant nuo pirmo sakinio, jei asmuo, kuris yra tiesiogiai atsakingas dėl to veikimo ar neveikimo, atitinkamais kalendoriniais metais arba atitinkamais metais pateikė paramos paraišką arba mokėjimo prašymą, administracinė nuobauda taikoma remiantis visa 92 straipsnyje nurodytų išmokų suma, skirta arba numatyta skirti tam asmeniui.

Šioje dalyje „perleidimas“ – tai bet kokios rūšies sandoris, kuriuo žemės ūkio paskirties žemė nustoja priklausyti perleidėjui.

3. Nepaisant 1 dalies ir atsižvelgiant į taisykles, kurios turi būti priimtos pagal 101 straipsnį, valstybės narės gali nuspręsti netaikyti administracinės nuobaudos, jei ji sudaro 100 EUR arba mažiau vienam paramos gavėjui per kalendorinius metus.

▼B

Jei valstybė narė nusprendžia pasinaudoti pirmoje pastraipoje numatyta galimybe, vėlesniais metais kompetentinga institucija, atrinkusi paramos gavėjų grupę, imasi būtinų veiksmų, kad patikrintų, ar paramos gavėjai ištaisė tai, ko buvo nesilaikoma. Apie tai, kad nesilaikoma taisyklių, ir pareigos imtis taisomųjų veiksmų pranešama paramos gavėjui.

4. Administracinės nuobaudos paskyrimu nedaromas poveikis išmokų, kurioms ji taikoma, teisėtumui ir tvarkingumui.

*98 straipsnis*

**Administracinės nuobaudos taikymas Bulgarijoje, Kroatijoje ir Rumunijoje**

Bulgarijoje ir Rumunijoje 91 straipsnyje nurodytos administracinės nuobaudos dėl II priede nurodytų teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų nesilaikymo gyvūnų gerovės srityje taikomos ne vėliau kaip nuo 2016 m. sausio 1 d.

Kroatijoje 91 straipsnyje nurodytos nuobaudos dėl II priede nurodytų teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų (VR) nesilaikymo gyvūnų gerovės srityje taikomos pagal šį tvarkaraštį:

a) nuo 2014 m. sausio 1 d. – už 1 VR – 3 VR ir 6 VR – 8 VR nesilaikymą;

b) nuo 2016 m. sausio 1 d. – už 4 VR, 5 VR, 9 VR ir 10 VR nesilaikymą;

c) nuo 2018 m. sausio 1 d. – už 11 VR – 13 VR nesilaikymą.

*99 straipsnis*

**Administracinės nuobaudos dydžio apskaičiavimas**

1. 91 straipsnyje numatyta administracinė nuobauda yra 92 straipsnyje išvardytų išmokų, kurios atitinkamais kalendoriniais metais arba atitinkamais metais skiriamos arba numatytos skirti atitinkamam paramos gavėjui paramos paraiškų, kurias jis pateikė arba pateiks kalendoriniais metais, kuriais reikalavimų nesilaikymas nustatytas, sumažinimas arba visos sumos neskyrimas.

Apskaičiuojant to sumažinimo ir neskyrimo dydį atsižvelgiama į nustatyto reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, pastovumą ir pasikartojimą, taip pat į 2, 3 ir 4 dalyse išdėstytus kriterijus.

2. Reikalavimų nesilaikymo dėl aplaidumo atveju išmokos sumažinimo procentinis dydis neviršija 5 %, o pakartotinio pažeidimo atveju – 15 %.

Valstybės narės gali įdiegti išankstinio įspėjimo sistemą, taikomą reikalavimų nesilaikymo atvejais, kurie, atsižvelgiant į mažareikšmį jų sunkumą, mastą ir trukmę, tinkamai pagrįstais atvejais nėra pagrindas sumažinti išmoką ar jos neskirti. Valstybei narei nusprendus pasinaudoti šia galimybe, kompetentinga valdžios institucija paramos gavėjui išsiunčia išankstinį įspėjimą, kuriuo paramos gavėjui pranešama apie nustatytą atvejį ir apie pareigą imtis taisomųjų veiksmų. Jei atlikus vėlesnę patikrą nustatoma, kad reikalavimų nesilaikymas nepašalintas, sumažinimas pagal pirmą pastraipą taikomas atgaline tvarka.

▼B

Tačiau nesilaikymo atvejais, dėl kurių kyla tiesioginis pavojus visuomenės ar gyvūnų sveikatai, išmoka visada sumažinama arba neskiriama.

Valstybės narės gali suteikti pirmenybę pasinaudoti ūkių konsultavimo sistema tiems paramos gavėjams, kurie pirmą kartą gavo išankstinį įspėjimą.

3. Tyčinio reikalavimų nesilaikymo atveju išmokos iš esmės mažinamos ne mažiau kaip 20 % ir jos gali būti net visiškai neskiriamos pagal vieną ar kelias paramos sistemas vienus ar kelerius kalendorinius metus.

4. Bet kuriuo atveju bendra paramos sumažinimo ar neskirtos paramos suma per vienus kalendorinius metus neviršija 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos visos sumos.

*100 straipsnis*

**Taikant kompleksinę paramą gautos sumos**

Valstybės narės gali pasilikti 25 % sumų, kurios susidarė sumažinus išmokas arba jų neskyrus pagal 99 straipsnį.

*101 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai, susiję su administracinių nuobaudų taikymu ir apskaičiavimu**

1. Siekiant užtikrinti, kad lėšos būtų tinkamai paskirstytos teisę į jas turintiems paramos gavėjams ir kad kompleksinė parama būtų taikoma veiksmingai, nuosekliai ir nediskriminuojant, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus:

a) kuriais nustatomas vienodas 99 straipsnyje nurodyto administracinių nuobaudų, skiriamų dėl kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymo, apskaičiavimo pagrindas, atsižvelgiant į sumažinimą dėl finansinės drausmės;

b) dėl administracinių nuobaudų, skiriamų dėl kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymo, apskaičiavimo ir taikymo sąlygų, įskaitant tuo atveju, kai reikalavimų nesilaikymas yra tiesiogiai priskirtinas atitinkamam paramos gavėjui.

2. Komisija įgyvendinimo aktais nustato išsamias procedūrines ir technines taisykles, kuriomis reglamentuojamas 97–99 straipsniuose nurodytų administracinių nuobaudų apskaičiavimas ir taikymas, įskaitant paramos gavėjų, kuriuos sudaro grupė asmenų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 ir 29 straipsnius, atžvilgiu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼B

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

**BENDROS NUOSTATOS**

*I SKYRIUS*

***Informavimas***

*102 straipsnis*

**Informacijos pateikimas**

1. Be to, kas nustatyta sektorių reglamentų nuostatomis, valstybės narės siunčia Komisijai šią informaciją, deklaracijas ir dokumentus:

a) dėl akredituotų mokėjimo agentūrų ir akredituotų koordinavimo įstaigų:

i) jų akreditavimo dokumentą,

ii) informaciją apie jų funkcijas (akredituota mokėjimo agentūra arba akredituota koordinavimo įstaiga),

iii) atitinkamais atvejais informaciją apie akreditavimo atšaukimą;

b) dėl sertifikavimo įstaigų:

i) jų pavadinimą,

ii) jų adresą;

c) dėl priemonių, susijusių su fondų lėšomis finansuojamais veiksmais:

i) akredituotos mokėjimo agentūros arba akredituotos koordinavimo įstaigos pasirašytas išlaidų deklaracijas, kurios laikomos ir mokėjimo prašymais, bei reikalingą informaciją,

▼C2

ii) EŽŪGF atveju – finansinių poreikių sąmatą, EŽŪFKP atveju – apskaičiuotų išlaidų deklaracijų, kurios bus pateiktos einamaisiais metais, atnaujinimą ir apskaičiuotas ateinančių finansinių metų išlaidų deklaracijas;

▼B

iii) akredituotų mokėjimo agentūrų valdymo deklaracijas ir metines sąskaitas;

iv) visų pagal tvarkaraštį ir pagal konkretiems sektoriams taikomomis taisyklėmis nustatytas išsamias nuostatas atliktų auditų ir patikrų rezultatų metinę suvestinę.

Akredituotų mokėjimo agentūrų metinės finansinės ataskaitos, susijusios su EŽŪFKP išlaidomis, teikiamos atskirai pagal kiekvieną programą.

2. Valstybės narės išsamiai informuoja Komisiją apie priemones, kurių ėmėsi, kad užtikrintų 94 straipsnyje nurodytą gerą agrarinę ir aplinkosaugos būklę, ir apie III antraštinėje dalyje nurodytą ūkių konsultavimo sistemą.

▼B

3. Valstybės narės reguliariai informuoja Komisiją apie V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos integruotos sistemos taikymą. Komisija organizuoja keitimąsi nuomonėmis šiuo klausimu su valstybėmis narėmis.

*103 straipsnis*

**Konfidencialumas**

1. Valstybės narės ir Komisija imasi visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų informacijos, perduotos arba gautos pagal šį reglamentą įgyvendinant sąskaitų tikrinimo ir patvirtinimo priemones, konfidencialumą.

Tai informacijai taikomos Reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 8 straipsnyje nustatytos taisyklės.

2. Nedarant poveikio su teismo procesais susijusioms nacionalinėms nuostatoms, informacija, surinkta vykdant V antraštinės dalies III skyriuje numatytą tikrinimą, laikoma profesine paslaptimi. Jos negalima perduoti kitiems asmenims, išskyrus tuos, kurie dėl jų pareigų valstybėse narėse ar Sąjungos institucijose privalo ją žinoti, kad galėtų atlikti savo pareigas.

*104 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

a) formos, turinio, laikotarpių, terminų ir tvarkos, kurių laikantis Komisijai perduodami ar pateikiami:

   i) išlaidų deklaracijos ir išlaidų sąmatos bei jų atnaujintos versijos, įskaitant asignuotąsias įplaukas,

   ii) valdymo deklaracijos ir mokėjimo agentūrų metinės sąskaitos, taip pat visų atliktų auditų ir kontrolės rezultatai,

   iii) sąskaitos sertifikavimo ataskaitos,

   iv) akredituotų mokėjimo agentūrų, akredituotų koordinavimo įstaigų ir sertifikavimo įstaigų pavadinimai ir duomenys,

   v) tvarka, pagal kurią atsižvelgiama į fondų lėšomis finansuojamas išlaidas ir jos apmokamos,

   vi) pranešimai apie valstybių narių padarytus finansinius koregavimus, susijusius su kaimo plėtros veiksmais arba programomis, ir susigrąžinimo procedūrų, kurių dėl pažeidimų ėmėsi valstybės narės, suvestinės ataskaitos,

   vii) informacija apie priemones, kurių imtasi pagal 58 straipsnį;

▼B

b) Komisijos bei valstybių narių keitimąsi informacija ir dokumentais reglamentuojančios tvarkos ir dėl informacinių sistemų, įskaitant šiomis sistemomis tvarkomų duomenų rūšį, formą, turinį ir atitinkamas saugojimo taisykles, įgyvendinimo;

c) valstybių narių Komisijai pateikiamos informacijos, dokumentų, statistinių duomenų ir ataskaitų, taip pat jų pateikimo terminų ir būdų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*II SKYRIUS*

***Euro naudojimas***

*105 straipsnis*

**Bendrieji principai**

1. Komisijos sprendimuose, kuriais patvirtinamos kaimo plėtros programos, nurodytos sumos, Komisijos įsipareigojimų ir mokėjimų sumos, įrodytos arba patvirtintos išlaidų sumos ir valstybių narių išlaidų deklaracijose nurodytos sumos išreiškiamos ir išmokamos eurais.

2. Žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytos kainos ir sumos išreiškiamos eurais.

Valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, jos išmokamos arba gaunamos eurais, o valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro – nacionaline valiuta.

*106 straipsnis*

**Valiutos kursas ir operacinis įvykis**

1. Valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro, 105 straipsnio 2 dalyje nurodytos kainos ir sumos į nacionalinę valiutą konvertuojamos pagal valiutos kursą.

2. Valiutos kursą lemiantis operacinis įvykis yra:

a) sumų, gaunamų arba išmokamų prekiaujant su trečiosiomis šalimis, atveju – muitinės importo arba eksporto formalumų užbaigimas,

b) visais kitais atvejais – įvykis, kuriuo pasiekiamas veiksmo ekonominis tikslas.

3. Jei Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 numatyta tiesioginė išmoka paramos gavėjui išmokama ne eurais, valstybės narės eurais išreikštą paramos sumą konvertuoja į nacionalinę valiutą remdamosi naujausiu valiutos kursu, kurį nustatė Europos Centrinis Bankas iki metų, kuriais skiriama parama, spalio 1 d.

▼B

Nukrypstant nuo pirmos dalies, valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais gali nuspręsti atlikti konvertavimą remdamosi Europos Centrinio Banko valiutos kursų, nustatytų vieno mėnesio laikotarpiu iki tų metų, už kuriuos skiriama parama, spalio 1 d., vidurkiu. Valstybės narės, pasirinkdamos tą galimybę, nustato ir paskelbia tą kurso vidurkį iki tų metų gruodžio 1 d.

4. EŽŪGF atveju valstybės narės, kurių valiuta yra ne euro, rengdamos savo išlaidų deklaraciją, taiko tą patį valiutos kursą, kurį taikė išmokėdamos išmokas paramos gavėjams arba gaudamos įplaukas pagal šio skyriaus nuostatas.

5. Siekiant nurodyti 2 dalyje minimą operacinį įvykį arba jį nustatyti dėl rinkos organizavimui arba atitinkamai sumai būdingų priežasčių, Komisija pagal 115 straipsnį įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriuose pateikiamos taisyklės dėl operacinių įvykių ir taikytino valiutos kurso. Konkretus operacinis įvykis nustatomas atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

a) realią galimybę kuo skubiau pritaikyti valiutos kurso koregavimus;

b) operacinių įvykių panašumą vykdant analogiškas rinkos organizavimo operacijas;

c) operacinių įvykių nuoseklumą įvairių kainų ir sumų, susijusių su rinkos organizavimu, atvejais;

d) patikrų, kuriomis nustatoma, ar taikomi tinkami valiutos kursai, praktiškumą ir veiksmingumą.

6. Siekiant išvengti atvejų, kai valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro, į apskaitą įrašant gautas įplaukas arba paramos gavėjams išmokėtą paramą ne eurais ir mokėjimo agentūroms rengiant išlaidų deklaracijas yra taikomi skirtingi valiutos kursai, Komisija pagal 115 straipsnį įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriuose pateikiamos taisyklės dėl valiutos kurso, taikomo rengiant išlaidų deklaracijas ir mokėjimo agentūros apskaitoje registruojant viešojo saugojimo operacijas.

*107 straipsnis*

**Apsaugos priemonės ir nukrypti leidžiančios nuostatos**

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais užtikrinamas Sąjungos teisės taikymas tais atvejais, kai jam gali trukdyti su nacionaline valiuta susijusi išskirtinė monetarinė praktika. Šiomis priemonėmis prireikus gali būti nukrypstama nuo galiojančių taisyklių tik tokį laikotarpį, kuris yra griežtai būtinas.

▼B

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Apie pirmoje pastraipoje nurodytas priemones nedelsiant pranešama Europos Parlamentui, Tarybai ir valstybėms narėms.

2. Kai su nacionaline valiuta susijusi išskirtinė monetarinė praktika gali sutrukdyti taikyti Sąjungos teisę, Komisija pagal 115 straipsnį įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriais nukrypstama nuo šio skirsnio, visų pirma šiais atvejais:

a) kai valstybė naudoja neįprastus konvertavimo būdus, kaip antai keli valiutų kursai, arba vykdo barterinius susitarimus;

b) kai valstybių valiutos nekotiruojamos oficialiose užsienio valiutų rinkose arba kai tokios valiutos kurso svyravimo tendencijos gali iškreipti prekybą.

*108 straipsnis*

**Euro naudojimas valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro**

1. Jei valstybė narė, kurios valiuta yra ne euro, nusprendžia išlaidas, numatytas žemės ūkio sektorių teisės aktuose, apmokėti eurais, o ne nacionaline valiuta, ji imasi priemonių užtikrinti, kad euro naudojimas netaptų sisteminiu privalumu, palyginti su nacionalinės valiutos naudojimu.

2. Valstybė narė praneša Komisijai apie planuojamas priemones prieš joms įsigaliojant. Šios priemonės neįsigalioja tol, kol Komisija nepranešė joms pritarianti.

*III SKYRIUS*

***Ataskaita ir vertinimas***

*109 straipsnis*

**Metinė finansinė ataskaita**

Kasmet iki metų, einančių po biudžetinių metų, rugsėjo mėn. pabaigos Komisija parengia finansinę ataskaitą apie fondų administravimą praėjusiais finansiniais metais ir ją pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

*110 straipsnis*

**BŽŪP stebėsena ir vertinimas**

1. Bendra stebėsenos ir vertinimo sistema nustatoma siekiant įvertinti BŽŪP rezultatus, visų pirma susijusius su:

a) Reglamente (ES) Nr1307/2013 numatytomis tiesioginėmis išmokomis;

b) Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 numatytomis rinkos priemonėmis;

▼B

c) Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 numatytomis kaimo plėtros priemonėmis; ir

d) šio reglamento nuostatomis.

Komisija stebi šių politikos priemonių įgyvendinimą remdamasi valstybių narių ataskaitomis pagal pirmoje pastraipoje nurodytuose reglamentuose išdėstytas taisykles. Komisija nustato daugiametį vertinimo planą, kuriame numatomi Komisijos atliekami konkrečių priemonių periodiniai vertinimai.

Siekiant užtikrinti veiksmingą rezultatų įvertinimą, Komisija įgaliojama pagal 115 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl tos sistemos turinio ir struktūros.

2. Pirmoje dalyje nurodytų BŽŪP priemonių rezultatai vertinami atsižvelgiant į šiuos tikslus:

a) perspektyvią maisto gamybą, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;

b) tvarų gamtos išteklių valdymą ir kovos su klimato kaita veiksmus, daugiausia dėmesio skiriant šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekio mažinimui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;

c) darnų teritorinį vystymąsi, daugiausia dėmesio skiriant kaimo užimtumo didinimui, augimo skatinimui ir skurdo mažinimui kaimo vietovėse.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato pirmoje pastraipoje nurodytų tikslų specialius rodiklius. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Rodikliai susiejami su politikos struktūra bei tikslais ir sudaro galimybę įvertinti politikos pažangą, veiksmingumą ir rezultatyvumą, atsižvelgiant į tuos tikslus.

3. Stebėsenos ir vertinimo sistema BŽŪP struktūrą atspindi tokiu būdu:

a) Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 numatytų tiesioginių išmokų, Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 numatytų rinkos priemonių ir šio reglamento nuostatose numatytų kaimo plėtros priemonių atveju Komisija stebi šių priemonių taikymą remdamasi valstybių narių ataskaitomis, pateikiamomis laikantis šiame reglamente nustatytų taisyklių. Komisija nustato daugiametį vertinimo planą, kuriame numatomi konkrečių priemonių periodiniai vertinimai, atliekami vadovaujant Komisijai. Vertinimai atliekami laiku ir juos atlieka nepriklausomi vertintojai;

b) kaimo plėtros politikos intervencijos stebėsena ir vertinimas bus atliekami pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 67–79 straipsnius.

▼B

Komisija užtikrina, kad visų 1 dalyje nurodytų BŽŪP priemonių bendras poveikis būtų išmatuojamas ir įvertinamas atsižvelgiant į 2 dalyje nurodytus bendrus tikslus. BŽŪP rezultatai siekiant jos bendrų tikslų išmatuojami ir įvertinami remiantis bendrais poveikio rodikliais, o pagrindiniai konkretūs tikslai – remiantis rezultatų rodikliais. Komisija parengia visų BŽŪP priemonių bendrų rezultatų išmatavimo ir įvertinimo ataskaitas remdamasi duomenimis, pateiktais BŽŪP įvertinimuose, įskaitant kaimo plėtros programų įvertinimus, taip pat kitais atitinkamais informacijos šaltiniais.

4. Valstybės narės Komisijai pateikia visą informaciją, būtiną atitinkamoms priemonėms stebėti ir vertinti. Kiek įmanoma, tokia informacija grindžiama patikimais duomenų šaltiniais, pavyzdžiui, Ūkių apskaitos duomenų tinklo ir Eurostato duomenimis.

Atitinkamais atvejais Komisija atsižvelgia į duomenų poreikį ir potencialių duomenų šaltinių sinergiją, visų pirma jų panaudojimą statistikos tikslais.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl informacijos, kurią turi atsiųsti valstybės narės, atsižvelgdama į poreikį išvengti bereikalingos administracinės naštos, taip pat dėl duomenų poreikių ir potencialių duomenų šaltinių sinergijos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Pradinę šio straipsnio įgyvendinimo ataskaitą, įskaitant pirmuosius BŽŪP rezultatus, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. Antroji ataskaita, į kurią įtraukiamas BŽŪP rezultatų įvertinimas, pateikiama ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d.

*IV SKYRIUS*

***Skaidrumas***

*111 straipsnis*

**Paramos gavėjų sąrašo paskelbimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kasmet *ex post* būtų skelbiami fondų lėšų gavėjai. Skelbiant pateikiama ši informacija:

a) nedarant poveikio šio reglamento 112 straipsnio pirmai pastraipai, paramos gavėjo vardas ir pavardė ar pavadinimas:

   i) vardas ir pavardė, jei paramos gavėjas yra fizinis asmuo;

   ii) visas įregistruotas juridinis pavadinimas, jei paramos gavėjas yra juridinis asmuo, pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus turintis savarankišką teisinį subjektiškumą;

▼B

iii) įregistruotas arba kitaip oficialiai pripažintas visas asociacijos pavadinimas, jei paramos gavėjas yra asociacija, neturinti savarankiško teisinio subjektiškumo;

b) savivaldybė, kuriai paramos gavėjas priklauso arba kurioje yra registruotas, ir, jei yra, pašto kodas arba ta jo dalis, kuri nurodo savivaldybę;

c) pagal kiekvieną fondų finansuojamą priemonę išmokos sumos, kiekvieno gavėjo gautos atitinkamais finansiniais metais;

d) iš vieno iš fondų finansuojamų priemonių, pagal kurias skiriamos c punkte minimos išmokos, pobūdis ir aprašas.

Pirmoje pastraipoje nurodoma informacija pateikiama vienoje kiekvienos valstybės narės interneto svetainėje. Ji išlieka prieinama dvejus metus nuo pirminio paskelbimo dienos.

2. Skelbtinos mokėjimų, vykdomų pagal EŽŪFKP finansuojamas priemones, kaip nurodyta 1 dalies pirmos pastraipos c punkte, sumos atitinka visą viešąjį finansavimą, įskaitant Sąjungos ir nacionalinį įnašą.

*112 straipsnis*

**Ribinis dydis**

Kaip numatyta šio reglamento 111 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte, valstybės narės neskelbia paramos gavėjo vardo ir pavardės ar pavadinimo šiais atvejais:

a) tais atvejais, kai valstybės narės įdiegia Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje numatytą smulkiųjų ūkininkų sistemą, kai paramos gavėjo per vienus metus gautos paramos suma yra lygi to reglamento 63 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje arba 63 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytai valstybės narės nustatytai sumai arba yra už ją mažesnė;

b) tais atvejais, kai valstybės narės neįdiegia Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje numatytos smulkiųjų ūkininkų sistemos, kai paramos gavėjo per vienus metus gautos paramos suma yra lygi 1 250 EUR sumai arba yra už ją mažesnė.

Tais atvejais, kai taikomas pirmos pastraipos a punktas, pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 63 straipsnį valstybių narių nustatytas ir pagal tą reglamentą Komisijai nurodytas sumas Komisija viešai paskelbia, laikydamasi pagal 114 straipsnį priimtų taisyklių.

Tais atvejais, kai taikoma šio straipsnio pirma pastraipa, valstybės narės 111 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktuose nurodytą informaciją paskelbia, o gavėjas nurodomas naudojant kodą. Valstybės narės priima sprendimą dėl to kodo formos.

▼B

*113 straipsnis*

**Paramos gavėjų informavimas**

Valstybės narės informuoja gavėjus, kad jų duomenys bus viešai paskelbti pagal 111 straipsnį ir kad Sąjungos ir valstybių narių audito ir tyrimų įstaigos gali tuos duomenis tvarkyti, kad apsaugotų finansinius Sąjungos interesus.

Laikantis Direktyvos 95/46/EB reikalavimų, kai tai susiję su asmens duomenimis, valstybės narės informuoja gavėjus apie jų teises pagal duomenų apsaugos taisykles ir procedūras, pagal kurias naudojamasi tokiomis teisėmis.

*114 straipsnis*

**Komisijos įgaliojimai**

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles:

a) dėl 111 ir 112 straipsniuose numatyto skelbimo formos, įskaitant informacijos pateikimo pagal atskiras priemones būdo, ir grafiko;

b) dėl 113 straipsnio vienodo taikymo;

c) dėl Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimo.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

*115 straipsnis*

**Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsniuose nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. Įgaliojimai priimti 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsniuose nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

▼B

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsniuose nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

*116 straipsnis*

**Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda komitetas, pavadintas Žemės ūkio fondų komitetu. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

Taikant 15, 58, 62, 63, 64, 65, 66, 75, 77, 78, 89, 90, 96, 101 ir 104 straipsnius bei klausimais, susijusiais su tiesioginėmis išmokomis, kaimo plėtra ir (arba) bendru rinkos organizavimu, Komisijai padeda Žemės ūkio fondų komitetas, Tiesioginių išmokų komitetas, Kaimo plėtros komitetas ir (arba) Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komitetas, įsteigti atitinkamai pagal šį reglamentą, Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013, Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 ir Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 Šie komitetai – tai komitetai, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

8 straipsnyje nurodytų aktų atveju, jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

▼B

*117 straipsnis*

**Asmens duomenų tvarkymas ir apsauga**

1. Valstybės narės ir Komisija renka asmens duomenis siekdamos vykdyti atitinkamas šiuo reglamentu joms nustatytas valdymo, kontrolės, audito ir stebėsenos bei vertinimo pareigas, visų pirma II antraštinės dalies II skyriuje, III antraštinėje dalyje, IV antraštinės dalies III ir IV skyriuose, V ir VI antraštinėse dalyse ir VII antraštinės dalies III skyriuje nurodytas pareigas, taip pat statistikos tikslais, ir tvarko šiuos duomenis tik tokiu būdu, kuris suderinamas su šiuo tikslu.

2. Tuo atveju, kai asmens duomenys tvarkomi stebėsenos ir vertinimo tikslais pagal VII antraštinės dalies III skyrių, taip pat statistikos tikslais, jie nuasmeninami ir tvarkomi tik apibendrinta forma.

3. Asmens duomenys tvarkomi laikantis Direktyvoje 95/46/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytų taisyklių. Visų pirma tokie duomenys nesaugomi tokia forma, kurią naudojant duomenų subjektų tapatybę galima nustatyti ilgiau, nei to reikia tikslams, dėl kurių tie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau tvarkomi, atsižvelgiant į taikytinoje nacionalinėje ir Sąjungos teisėje nustatytus minimalius saugojimo laikotarpius.

4. Valstybės narės informuoja duomenų subjektus apie tai, kad nacionalinės ir Sąjungos įstaigos gali tvarkyti jų duomenis pagal 1 dalį ir kad šiuo atžvilgiu jie turi teises, išdėstytas atitinkamai Direktyvoje 95/46/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytose duomenų apsaugos taisyklėse.

5. Taikant šį straipsnį laikomasi 111–114 straipsnių.

*118 straipsnis*

**Įgyvendinimo lygis**

Valstybės narės atsako už programų įgyvendinimą ir savo funkcijų vykdymą pagal šį reglamentą tokiu lygiu, koks jų manymu yra tinkamas atsižvelgiant į atitinkamą valstybės narės institucinę, teisinę ir finansinę sistemą ir laikantis šio reglamento ir kitų atitinkamų Sąjungos taisyklių.

*119 straipsnis*

**Panaikinimas**

1. Reglamentai (EB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 panaikinami.

▼M1

Vis dėlto Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnis ir atitinkamos įgyvendinimo taisyklės ir toliau taikomos iki 2014 m. gruodžio 31 d., o Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 30 ir 44a straipsniai ir atitinkamos įgyvendinimo taisyklės toliau taikomos atitinkamai 2013 m. žemės ūkio finansiniais metais patirtoms išlaidoms ir sumokėtoms išmokoms.

▼B

2. Nuorodos į panaikintus reglamentus laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.

▼M1

*119a straipsnis*

**Nukrypti leidžiančios nuostatos nuo Reglamento (ES) Nr. 966/2012**

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 966/2012 59 straipsnio 5 dalies ir nuo šio reglamento 9 straipsnio 1 dalies, 2014 finansiniais žemės ūkio metais nereikalaujama, kad sertifikavimo įstaiga pateiktų nuomonę dėl to, ar išlaidos, kurias Komisijos prašyta kompensuoti, atitinka teisėtumo bei tvarkingumo reikalavimus.

▼B

*120 straipsnis*

**Pereinamojo laikotarpio priemonės**

▼C2

Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo 119 straipsnyje nurodytuose panaikinamuose reglamentuose numatytos tvarkos prie šiuo reglamentu nustatytos tvarkos, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl atvejų, kuriais gali būti nukrypstama nuo šiame reglamente nustatytų taisyklių ir jos gali būti papildytos.

▼B

*121 straipsnis*

**Įsigaliojimas ir taikymas**

1. Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

▼C3

2. Vis dėlto taikomos šios nuostatos:

a) 7, 8, 16, 25, 26 ir 43 straipsniai – nuo 2013 m. spalio 16 d.;

b) 52 straipsnis, III antraštinė dalis, V antraštinės dalies II skyrius ir VI antraštinė dalis – nuo 2015 m. sausio 1 d.;

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių:

a) 9, 18, 40 ir 51 straipsniai taikomi išlaidų, patirtų nuo 2013 m. spalio 16 d., atžvilgiu;

▼M1

b) VII antraštinės dalies IV skyrius taikomas išmokoms, mokamoms nuo 2014 finansinių žemės ūkio metų ir vėliau.

▼B

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

▼B

*I PRIEDAS*

**INFORMACIJA KLIMATO KAITOS ŠVELNINIMO IR PRISITAIKYMO PRIE JOS, BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS IR VANDENS APSAUGOS SRITYJE, KAIP NURODYTA ŠIO REGLAMENTO 12 STRAIPSNIO 3 DALIES D PUNKTE**

Klimato kaitos švelninimas bei prisitaikymas prie jos:

— informacija apie numatomą klimato kaitos poveikį atitinkamuose regionuose, atitinkamos ūkininkavimo praktikos poveikį, susijusį su šiltnamio efektą sukeliančiomis išmetamosiomis dujomis, ir apie žemės ūkio sektoriaus indėlį į klimato kaitos švelninimą taikant tobulesnę ūkininkavimo ir agrarinės miškininkystės praktiką, ūkiuose įgyvendinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus ir didinant energijos vartojimo ūkiuose efektyvumą;

— informacija, kuri padėtų ūkininkams planuoti, kaip geriausia investuoti į savo ūkio sistemas, kad jos būtų atsparios klimato kaitai, ir kuriomis Sąjungos lėšomis jie gali pasinaudoti siekdami šio tikslo. Visų pirma informacija apie žemės ūkio paskirties teritorijos prisitaikymą prie klimato svyravimų ir ilgalaikių pokyčių ir informacija apie tai, kaip priimti praktines agronomines priemones, kuriomis būtų siekiama didinti ūkininkavimo sistemų atsparumą potvyniams ir sausroms, taip pat informacija apie tai, kaip gerinti bei optimizuoti dirvožemyje esančio anglies dioksido kiekį.

Biologinė įvairovė:

— informacija apie teigiamą biologinės įvairovės ir agrarinių sistemų atsparumo sąveiką ir rizikos plitimą, taip pat apie monokultūrų ir galimos rizikos prarasti pasėlius ir (arba) kenkėjų žalos bei ekstremalių klimato reiškinių ryšį;

— informacija apie tai, kaip geriausia užkirsti kelią svetimų invazinių rūšių plitimui ir kodėl tai svarbu ekosistemai našiai veikti ir atsparumui klimato kaitai užtikrinti, įskaitant informaciją apie galimybę finansuoti likvidavimo sistemas, kai numatoma papildomų sąnaudų.

Vandens apsauga:

— informacija apie tvarias, nedideles drėkinimo sistemas ir tai, kaip kuo labiau patobulinti drėkinimo lietumi sistemas, siekiant skatinti efektyviai naudoti vandenį;

— informacija apie vandens naudojimo mažinimą žemės ūkyje, įskaitant pasėlių pasirinkimą, apie dirvožemio humuso gerinimą, siekiant ilgiau išlaikyti vandenį ir sumažinti poreikį drėkinti.

Bendroji sritis

— Keitimasis geriausia patirtimi, mokymai ir gebėjimų stiprinimas (taikoma Klimato kaitos švelninimui bei prisitaikymui prie jos, Biologinei įvairovei, Vandens apsaugai kaip pirmiau paminėta šiame priede).

▼B

*II PRIEDAS*

**TAISYKLĖS DĖL KOMPLEKSINĖS PARAMOS PAGAL 93 STRAIPSNĮ**

VR: Teisės aktais nustatyti valdymo reikalavimai

GAAB: Geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartai

| Sritis | Pagrindinis objektas | Reikalavimai ir standartai | | |
|---|---|---|---|---|
| Aplinka, klimato kaita, gera agrarinė žemės būklė | Vanduo | 1 VR | 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1) | 4 ir 5 straipsniai |
| | | 1 GAAB | Apsaugos ruožų išilgai vandentakių įrengimas ([1]) | |
| | | 2 GAAB | Tais atvejais, kai norint naudoti vandenį laistymui reikia gauti leidimą, – leidimų išdavimo tvarkos laikymasis | |
| | | 3 GAAB | ►C2 Požeminio vandens apsauga nuo taršos: ◄ tiesioginio nuotekų išleidimo į gruntinį vandenį draudimas ir priemonės, kuriomis užkertamas kelias netiesioginei gruntinio vandens taršai, kai ant žemės patenka ir per dirvožemį persisunkia pavojingos medžiagos, išvardytos Direktyvos 80/68/EEB priede, ta redakcija, kuri galioja paskutinę jos galiojimo dieną, kiek tai susiję su žemės ūkio veikla | |
| | Dirvožemis ir anglies sankaupa | 4 GAAB | Minimali dirvožemio danga | |
| | | 5 GAAB | Minimalus žemės valdymas atsižvelgiant į konkrečiai teritorijai būdingas sąlygas, siekiant apriboti eroziją | |
| | | 6 GAAB | Dirvožemio organinių medžiagų lygio išsaugojimas taikant tinkamą praktiką, įskaitant ariamųjų ražienų deginimo draudimą, nebent tai būtina dėl priežasčių, susijusių su augalų būkle ([2]) | |
| | Biologinė įvairovė | 2 VR | 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7) | 3 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 2 dalies b punktas, 4 straipsnio 1, 2 ir 4 dalys |
| | | 3 VR | 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7) | 6 straipsnio 1 ir 2 dalys |

▼B

| Sritis | Pagrindinis objektas | Reikalavimai ir standartai | | |
|---|---|---|---|---|
| | Kraštovaizdis, būtiniausio lygio priežiūra | 7 GAAB | Kraštovaizdžio ypatumų, įskaitant, pagal aplinkybes, gyvatvores, tvenkinius, griovius, medžių eiles grupėmis ar atskirai, laukų ribas ir terasas, išsaugojimas, įskaitant draudimą pjauti gyvatvores ir medžius paukščių jauniklių perėjimosi ir augimo sezonu, ir, kaip galimybė, apsaugos nuo invazinių augalų rūšių priemonės | |
| Žmonių, gyvūnų ir augalų sveikata | Maisto sauga | 4 VR | 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1) | 14 ir 15 straipsniai, 17 straipsnio 1 dalis ([3]), 18, 19 ir 20 straipsniai |
| | | 5 VR | 1996 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 96/22/EB dėl draudimo vartoti gyvulininkystėje tam tikras medžiagas, turinčias hormoninį ar tirostatinį poveikį, bei beta antagonistus ir panaikinanti direktyvas 81/602/EEB, 88/146/EEB ir 88/299/EEB (OL L 125, 1996 5 23, p. 3) | 3 straipsnio a, b, d ir e punktai, 4, 5 ir 7 straipsniai |
| | Gyvūnų identifikavimas ir registravimas | 6 VR | 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/71/EB dėl kiaulių identifikavimo ir registravimo (OL L 213, 2005 8 8, p. 31) | 3, 4 ir 5 straipsniai |
| | | 7 VR | 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos bei jos produktų ženklinimą ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 (OL L 204, 2000 8 11, p. 1) | 4 ir 7 straipsniai |
| | | 8 VR | 2003 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 21/2004, nustatantis avių ir ožkų identifikavimo bei registravimo sistemą ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir direktyvas 92/102/EEB ir 64/432/EEB (OL L 5, 2004 1 9, p. 8) | 3, 4 ir 5 straipsniai |
| | Gyvūnų ligos | 9 VR | 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 999/2001, nustatantis tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles (OL L 147, 2001 5 31, p. 1) | 7, 11, 12, 13 ir 15 straipsniai |

▼B

| Sritis | Pagrindinis objektas | Reikalavimai ir standartai | | |
|---|---|---|---|---|
| | Augalų apsaugos produktai | 10 VR | 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1) | 55 straipsnio pirmas ir antras sakinys |
| Gyvūnų gerovė | Gyvūnų gerovė | 11 VR | 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 2008/119/EB, nustatanti būtiniausius veršelių apsaugos standartus (OL L 10, 2009 1 15, p. 7) | 3 ir 4 straipsniai |
| | | 12 VR | 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 2008/120/EB, nustatanti būtiniausius kiaulių apsaugos standartus (OL L 47, 2009 2 18, p. 5) | 3 ir 4 straipsniai |
| | | 13 VR | 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/58/EB dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos (OL L 221, 1998 8 8, p. 23) | 4 straipsnis |

([1]) GAAB apsaugos ruožai tiek pažeidžiamų zonų, nustatytų pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 2 dalį, viduje, tiek už jų ribų, turi atitikti bent reikalavimus, susijusius su tos direktyvos II priedo A dalies 4 punkte nurodytomis netoli vandentakių esančių dirvų tręšimo sąlygomis, taikytinomis pagal valstybių narių veiksmų programas, sudarytas pagal Direktyvos 91/676/EEB 5 straipsnio 4 dalį.

([2]) Šiuo reikalavimu gali būti nustatomas tik bendras draudimas deginti ariamąsias ražienas, tačiau valstybė narė gali nuspręsti nustatyti papildomų reikalavimų.

([3]) Kaip įgyvendinama visų pirma:

— Reglamento (EB) Nr. 470/2009 14 straipsniu ir Reglamento (EB) Nr. 37/2010 priedu,

— Reglamento (EB) Nr. 852/2004 4 straipsnio 1 dalimi ir I priedo A dalies II skirsnio 4 punkto g, h ir j papunkčiais, 5 punkto f ir h papunkčiais, 6 punktu, III skirsnio 8 punkto a, b, d ir e papunkčiais, 9 punkto a ir c papunkčiais,

— Reglamento (EB) Nr. 853/2004 3 straipsnio 1 dalimi ir III priedo IX skirsnio 1 skyriaus I dalies 1 punkto b, c, d ir e papunkčiais, I dalies 2 punkto a papunkčio i, ii ir iii papunkčiais, b papunkčio i ir ii papunkčiais, c papunkčiu, I dalies 3 punktu, I dalies 4 punktu, I dalies 5 punktu, II dalies A dalies 1, 2, 3 ir 4 punktais, B dalies 1 punkto a ir d papunkčiais, 2 punktu, 4 punkto a ir b papunkčiais, X skirsnio 1 skyriaus 1 dalimi,

— ►C4 Reglamento (EB) Nr. 183/2005 5 straipsnio 1 dalimi ir I priedo A dalimi (I skirsnio 4 punkto e ir g papunkčiai; II skirsnio 2 punkto a, b ir e papunkčiai), 5 straipsnio 5 dalimi ir III priedu (po antrašte „Šėrimas“, 1 punkto „Sandėliavimas“ pirmas ir paskutinis sakiniai, 2 punkto „Skirstymas“ trečias sakinys), 5 straipsnio 6 dalimi, ir ◄

— Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsniu.

▼B

*III PRIEDAS*

▼C2

**ATITIKTIES LENTELĖ**

▼B

1. Reglamentas (EEB) Nr. 352/78

| Reglamentas (EEB) Nr. 352/78 | Šis reglamentas |
|---|---|
| 1 straipsnis | 43 straipsnio 1 dalies e punktas |
| 2 straipsnis | 43 straipsnio 2 dalis |
| 3 straipsnis | 46 straipsnio 1 dalis |
| 4 straipsnis | — |
| 5 straipsnis | — |
| 6 straipsnis | — |

2. Reglamentas (EB) Nr. 2799/98

| Reglamentas (EB) Nr. 2799/98 | Šis reglamentas |
|---|---|
| 1 straipsnis | — |
| 2 straipsnis | 105 straipsnio 2 dalis ir 106 straipsnis |
| 3 straipsnis | 106 straipsnis |
| 4 straipsnis | — |
| 5 straipsnis | — |
| 6 straipsnis | — |
| 7 straipsnis | 107 straipsnis |
| 8 straipsnis | 108 straipsnis |
| 9 straipsnis | — |
| 10 straipsnis | — |
| 11 straipsnis | — |

3. Reglamentas (EB) Nr. 814/2000

| Reglamentas (EB) Nr. 814/2000 | Šis reglamentas |
|---|---|
| 1 straipsnis | 45 straipsnio 1 dalis |
| 2 straipsnis | 45 straipsnis 2 dalis |
| 3 straipsnis | — |
| 4 straipsnis | — |
| 5 straipsnis | — |
| 6 straipsnis | — |
| 7 straipsnis | — |
| 8 straipsnis | 45 straipsnis 5 dalis |
| 9 straipsnis | — |
| 10 straipsnis | 45 straipsnio 4 dalis ir 116 straipsnis |
| 11 straipsnis | — |

▼B

4. Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005

| Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 | Šis reglamentas |
|---|---|
| 1 straipsnis | 1 straipsnis |
| 2 straipsnis | 3 straipsnis |
| 3 straipsnis | 4 straipsnis |
| 4 straipsnis | 5 straipsnis |
| 5 straipsnis | 6 straipsnis |
| 6 straipsnis | 7 straipsnis |
| 7 straipsnis | 9 straipsnis |
| 8 straipsnis | 102 straipsnis |
| 9 straipsnis | 58 straipsnis |
| 10 straipsnis | 10 straipsnis |
| 11 straipsnis | 11 straipsnis |
| 12 straipsnis | 16 straipsnis |
| 13 straipsnis | 19 straipsnis |
| 14 straipsnis | 17 straipsnis |
| 15 straipsnis | 18 straipsnis |
| 16 straipsnis | 40 straipsnis |
| 17 straipsnis | 41 straipsnio 1 dalis |
| 17a straipsnis | 41 straipsnio 2 dalis |
| 18 straipsnis | 24 straipsnis |
| 19 straipsnis | 27 straipsnis |
| 20 straipsnis | 28 straipsnis |
| 21 straipsnis | 29 straipsnis |
| 22 straipsnis | 32 straipsnis |
| 23 straipsnis | 33 straipsnis |
| 24 straipsnis | 34 straipsnis |
| 25 straipsnis | 35 straipsnis |
| 26 straipsnis | 36 straipsnis |
| 27 straipsnis | 41 straipsnio 1 dalis |
| 27a straipsnis | 41 straipsnio 2 dalis |
| 28 straipsnis | 37 straipsnis |
| 29 straipsnis | 38 straipsnis |
| 30 straipsnis | 51 straipsnis |
| 31 straipsnis | 52 straipsnis |
| 32 straipsnis | 54 ir 55 straipsniai |
| 33 straipsnis | 54 ir 56 straipsniai |
| 34 straipsnis | 43 straipsnis |

▼B

| Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 | Šis reglamentas |
|---|---|
| 35 straipsnis | — |
| 36 straipsnis | 48 straipsnis |
| 37 straipsnis | 47 straipsnis |
| 38 straipsnis | — |
| 39 straipsnis | — |
| 40 straipsnis | — |
| 41 straipsnis | 116 straipsnis |
| 42 straipsnis | — |
| 43 straipsnis | 109 straipsnis |
| 44 straipsnis | 103 straipsnis |
| 44a straipsnis | 113 straipsnio 1 dalis |
| 45 straipsnis | 105 straipsnio 1 dalis ir 106 straipsnio 3 ir 4 dalys |
| 46 straipsnis | — |
| 47 straipsnis | 119 straipsnis |
| 48 straipsnis | 120 straipsnis |
| 49 straipsnis | 121 straipsnis |

5. Reglamentas (EB) Nr. 485/2008

| Reglamentas (EB) Nr. 485/2008 | Šis reglamentas |
|---|---|
| 1 straipsnis | 79 straipsnis |
| 2 straipsnis | 80 straipsnis |
| 3 straipsnis | 81 straipsnis |
| 4 straipsnis | — |
| 5 straipsnis | 82 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys |
| 6 straipsnis | 82 straipsnio 4 dalis |
| 7 straipsnis | 83 straipsnis |
| 8 straipsnis | 103 straipsnio 2 dalis |
| 9 straipsnis | 86 straipsnis |
| 10 straipsnis | 84 straipsnis |
| 11 straipsnis | 85 straipsnis |
| 12 straipsnis | 106 straipsnio 3 dalis |
| 13 straipsnis | — |
| 14 straipsnis | — |
| 15 straipsnis | 87 straipsnis |
| 16 straipsnis | — |
| 17 straipsnis | — |

▼B

**Europos Parlamento ir Tarybos bendras pareiškimas dėl kompleksinės paramos**

Taryba ir Europos Parlamentas prašo Komisijos stebėti, kaip valstybės narės perkelia į nacionalinę teisę ir įgyvendina 2000 m. spalio 23 d. Direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, ir 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo, ir, kai šios direktyvos bus įgyvendintos visose valstybėse narėse ir bus nustatyti ūkininkams tiesiogiai taikomi įpareigojimai, prireikus pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo šis reglamentas būtų iš dalies pakeistas siekiant šių direktyvų atitinkamas dalis įtraukti į kompleksinės paramos sistemą.